

B.12. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení

B.12.1. Ochrana prírody a krajiny

Osobitná ochrana prírody sa realizuje územnou ochranou prírody a krajiny na území SR, kde je v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny¹ ustanovených päť stupňov ochrany, ďalej druhovou ochranou chránených rastlín, živočíchov, nerastov, skamenelín a ochranou drevín.

Na území SR, ktorému sa neposkytuje územná ochrana, platí prvý stupeň ochrany

Územie mesta Banská Bystrica a jeho záujmové územie patrí z hľadiska ochrany prírody a krajiny do pôsobnosti dvoch subjektov :

- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Národného parku Nízke Tatry je územie Národného parku Nízke Tatry a jeho ochranného pásma,
- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Chránenej krajinej oblasti Poľana je územie CHKO a územie okresov Banská Bystrica, Detva, Zvolen a Brezno mimo katastra obce Telgárt,
- v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy Národného parku Veľká Fatra je územie NP a jeho ochranného pásma.

B.12.1.1. Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny na území mesta Banská Bystrica

B.12.1.1.1. Chránené územia prírody

Lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu, možno vyhlásiť za chránené územia.

B.12.1.1.1.1. Národný park (NP)

Národný park je rozsiahlejšie územie prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti.

Národný park Nízke Tatry (NAPANT)

Národný park Nízke Tatry bol vyhlásený v roku 1978 nariadením vlády SNR č.119/1978 Zb. V roku 1997 bolo Nariadením vlády SR č.182/1997 Z. z. zmenené vymedzenie územia národného parku a jeho ochranného pásma. Súčasná výmera národného parku je 72.842 ha a jeho ochranného pásma 110.162 ha.

Časť ochranného pásma zasahuje aj do katastrálnych území mesta Banská Bystrica: Uľanka, Kostiviarska, Sásová, Senica a Šalková, kde platí druhý stupeň ochrany (§ 13 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny).

Poslaním Ochranného pásma Národného parku Nízke Tatry je zabezpečiť také využívanie jeho územia, ktoré nebude predstavovať ohrozenie prírodných hodnôt a poslania národného parku.

¹ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

B.12.1.1.1.2. Chránená krajinná oblasť (CHKO)

Chránená krajinná oblasť je rozsiahlejšie územie s rozptýlenými ekosystémami, významnými pre zachovanie biologickej rozmanitosti a ekologickej stability, s charakteristickým vzhľadom krajiny alebo so špecifickými formami historického osídlenia.

Na území mesta Banská Bystrica sa vyhlásená CHKO nenachádza.

B.12.1.1.1.3. Chránený areál (CHA)

Chránený areál je lokalita, na ktorej sa nachádzajú biotopy európskeho alebo národného významu, alebo ktorá je biotopom druhu európskeho alebo národného významu, a kde priaznivý stav týchto biotopov závisí na obhospodarovaní človekom. Môže to byť tiež územie s trvalejším výskytom chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín, plochy slúžiace na prírodovedecké účely a kultúrno-výchovné účely, ako aj niektoré časti prírody dotvorené ľudskou činnosťou.

Chránený areál Jakub

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Kostiviarska v časti mesta II Jakub. Leží nad železničnou traťou Banská Bystrica – Harmanec v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Významná lokalita xerotermofytnej flóry na území NP Nízke Tatry, rok vyhlásenia 1999, výmera 12,7043 ha, stupeň ochrany 4.²

Chránený areál Podlavické výmole

Nachádza sa na južne exponovaných svahoch kóty Dúbrava severozápadne od časti mesta VIII Podlavice. Hlavným dôvodom územnej ochrany je výskyt 19 druhov chránených rastlín z čeľade vstavačovitých so zastúpením ďalších chránených a ohrozených druhov rastlín. Rok vyhlásenia 1998, výmera 26,77 ha, stupeň ochrany 4.

Chránený areál Malachovské skalky

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Vyhlásený z dôvodu zabezpečenia ochrany jednej z najsevernejších lokalít rozšírenia teplomilných druhov fauny a flóry v okolí Banskej Bystrice a zároveň významnej krajinej dominanty v bezprostrednej blízkosti urbanizovaného územia. Patrí k najohrozovanejším, a tým aj k najproblematickejším chráneným územiám v riešenom území. Rok vyhlásenia 1990 (novelizácia 2002), výmera 11,4522 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.4. Prírodná rezervácia (PR)

Prírodná rezervácia je lokalita, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo národného významu, alebo biotopy druhov európskeho alebo národného významu. Prírodná rezervácia, predstavujúca nadregionálne biocentrum ako súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže byť ustanovená za národnú prírodnú rezerváciu (NPR).

Národná prírodná rezervácia Plavno

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k. ú. Šalková. Zriadená na ochranu zachovalých lesných spoločenstiev s tisom obyčajným (*Taxus baccata* L.) vo Zvolenskej kotline. Rok vyhlásenia 1951 (novelizácia 1988), výmera 28,08 ha (navrhované rozšírenie východným smerom), stupeň ochrany 5.

Národná prírodná rezervácia Príboj

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Šalková (a obce Slovenská Ľupča v záujmovom území), v ochrannom pásme NP Nízke Tatry, nad železničnou traťou Banská Bystrica – Brezno. Ukážka zachovalého, prirodzeného a súvislého porastu duba zimného s prímiesou iných drevín vysoko na Pohroní. Rok vyhlásenia 1985, výmera 10,96 ha, stupeň ochrany 5.

² Podrobnejšia charakteristika CHÚ pozri v PaR pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

Prírodná rezervácia Baranovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Kostiviarska na juhozápadnom úpätí masívu Baranova nad železničnou traťou Banská Bystrica – Diviaky, v ochrannom pásme NP Nízke Tatry. Floristicky relatívne dobre zachovalé územie s väčšími plochami polopôvodných a pôvodných porastov pralesovitého charakteru. Rok vyhlásenia 1993, výmera 15,83 ha, stupeň ochrany 5.

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v k.ú. Radvaň. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany lesostepi s výskytom veľkého množstva vzácných druhov hmyzu a zachovalých biotopov rastlín. Rok vyhlásenia 1997, výmera 5,02 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Stará kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, v ČM I Banská Bystrica - UO Uhlisko. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany územia s izolovaným výskytom duba plstnatého. Anorganická atraktivita územia: skalná brána. Rok vyhlásenia 1997, výmera 4,53 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Pavelcovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM XVI Uľanka na južnom okraji Starohorských vrchov v tesnej blízkosti intravilánu Banskej Bystrice, nad štátnou cestou Banská Bystrica - Ružomberok. Vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany prirodzených lesných spoločenstiev s koncentrovaným výskytom tisú obyčajného. Rok vyhlásenia 1998, výmera 28,65 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná rezervácia Uňadovo

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v ČM VIII Podlavice. Vyhlásená na ochranu bohatého výskytu tisú obyčajného (*Taxus baccata* L.) v porastoch prirodzeného lesa Starohorských vrchov. Rok vyhlásenia 1988, výmera 3,58 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.5. Prírodná pamiatka (PP)

Prírodnou pamiatkou sú bodové, líniové alebo iné maloplošné ekosystémy, ktoré majú vedecký, kultúrny, ekologický, estetický alebo krajnotvorný význam. Jedinečná prírodná pamiatka, ktorá predstavuje súčasť najvýznamnejšieho prírodného dedičstva štátu, môže byť vyhlásená za národnú prírodnú pamiatku (NPP).

Prírodná pamiatka Horná roveň

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Banská Bystrica. Pestrý súbor skalných útvarov ako doklad geologického vývoja a ukážka geomorfologických procesov vo vulkanitoch Kremnických vrchov. Rok vyhlásenia 1991, výmera 1,51 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Kráľická tiesňava

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica v k.ú. Radvaň (a obce Králiky v záujmovom území). Dominantným v ochrane územia je anorganický motív – morfológicky jedinečná tiesňava Farebného potoka so 7 m vysokým vodopádom. Rok vyhlásenia 1993, výmera 20,89 ha, stupeň ochrany 4.

Prírodná pamiatka Tajovská kopa

Nachádza sa na území mesta Banská Bystrica, k.ú. Radvaň. Zriadená na ochranu významnej geologickej lokality - morfológicky ojedinelého útvaru pramenných kontinentálnych vápencov – penovcov. Rok vyhlásenia 1991, výmera 0,2719 ha, stupeň ochrany 4.

B.12.1.1.1.6. Európska sústava chránených území Natura 2000

Okrem vyššie uvedených kategórií národnej siete chránených území sú chránené územia, ktoré sú súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000. Sústava Natura 2000 zahŕňa dva typy území, a to:

- územia vymedzované podľa smernice o vtákoch (chránené vtáčie územia, special protection areas – SPAs, v národnej legislatíve chránené vtáčie územia) a

- územia vymedzované podľa smernice o biotopoch (special areas of conservation – SACs, v národnej legislatíve pred vyhlásením územia európskeho významu, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území).

Cieľom, zmyslom a poslaním sústavy Natura 2000 je ochrana reprezentatívnej sústavy území, na ktorých by mali druhy a biotopy významné z európskeho pohľadu trvale zabezpečenú existenciu.

ÚEV Baranovo (SKUEV0299)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM III Jakub, ČM XII Sásová a ČM XVI Uľanka) aj na území obcí Nemce a Špania Dolina v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany viacerých biotopov a druhov európskeho významu. Výmera: 790,56 ha, stupeň ochrany: 2, 4, 5.

ÚEV Príboj (SKUEV0062)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM XV Šalková) aj na území obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0) a viacerých druhov európskeho významu. Výmera 10,02 ha, stupeň územnej ochrany 5.

ÚEV Plavno (SKUEV0199)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Vápnomilné bukové lesy (9150), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130) a druhov európskeho významu: črievičník papučkový (*Cyripedium calceolus*) a *Stephanopachys substriatus*. Výmera: 52,34 ha, stupeň ochrany: 4, 5.

B.12.1.1.2. Chránené stromy

Kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií môže krajský úrad vyhlásiť za chránené stromy (CHS). Za chránené stromy možno vyhlásiť aj stromy rastúce na lesnom pôdnom fonde. Chránené stromy sa považujú za chránený objekt. Ak to vyžaduje záujem ochrany chráneného stromu, orgán ochrany prírody vyhlási jeho ochranné pásmo, kde platí tretí stupeň ochrany. Ak ochranné pásmo nebolo takto vyhlásené, je ním územie okolo chráneného stromu v plošnom priemete jeho koruny, ktorý je zväčšený o jeden a pol metra, najmenej však v okruhu 10 m od kmeňa stromu, a platí v ňom druhý stupeň ochrany³.

Hruška pod Baranovom

Hruška planá (*Pyrus communis*) vyhlásená za chránený strom v roku 1988. Lokalita: ČM III Jakub pri starej ceste v páse krovín.

Urpínska alej

Podľa vyhlasovacieho predpisu 76 jedincov stromov vo veku do 250 rokov (z toho 64 líp veľkolistých, 9 pagaštanov konských, 2 agáty biele a 1 javor poľný), stav k 23. 2. 2005 – 71 jedincov. V záujme zachovania aleje je nevyhnutné jej komplexné ošetrovanie. Vyhlásená 3. 4. 1983 v kategórii chránená prírodná pamiatka, 20. 12. 1996 prekategORIZOVANÁ na chránené stromy. Dôvodom ochrany je zachovanie najhodnotnejšej lipovej aleje v okrese Banská Bystrica, a tým aj zachovanie jej vysokej kultúrnej, krajinotvornej i estetickej funkcie.⁴ Je úzko spätá s príslušnou kultúrnou pamiatkou Banskobystrická kalvária a tvorí jednu z dominant Úrpína.

Tis na Skuteckého ulici

Samčí exemplár s obvodom kmeňa vo výške 130 cm 176 cm a výškou 11 m, odhadovaný vek do 110 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 13. 4. 1983 ako chránený prírodný výtvor,

³ Osobitná ochrana v zmysle § 13 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

⁴ Vplyvom vysokého veku drevín tvoriacich alej a súčasného negatívneho pôsobenia abiotických a biotických činiteľov bolo niekoľko z nich pre zachovanie bezpečnosti návštevníkov potrebné odstrániť. Z uvedených dôvodov evidoval KÚŽP v Banskej Bystrici k 01.01.2009 už iba 56 ks stromov.

20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Dôvodom vyhlásenia za chránený strom je ochrana vzácneho druhu ojedinelých dimenzií.

Banskobystrické ľaliovníky

Dva jedince ľaliovníka tulipánokvetého (*Liriodendron tulipifera*) pôvodne vyhlásené za chránený prírodný výtvor, 20.12.1996 zaradené do kategórie chránené stromy. Dôvodom ich ochrany je ojedinelosť druhu, dominantný vzhľad a veľké dimenzie, obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou je 252 a 207 cm. Vzhľadom na negatívne pôsobenie prostredia (cestná doprava) stromy postupne odumierajú.

Sládkovičova lipa v Radvani

Obvod kmeňa lipy vo výške 130 cm nad zemou je 350 cm, vek 132 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Lokalita: evanjelický cintorín v Radvani v záhlaví hrobu Andreja Sládkoviča. Vyhlásená 25. 6. 1991 za chránenú prírodnú pamiatku, 20. 12. 1996 zaradená do kategórie chránené stromy.

Brest na Bakossovej ulici

Jedinec brestu hrabolistého – trojkmeň dosahujúci vo výške 130 cm nad zemou obvod kmeňa 503 cm, odhadovaný vek je do 200 rokov. Zdravotný stav stromu je dobrý. Vyhlásený 1. 9. 2000 v kategórii chránené stromy ako významný krajinotvorný prvok. Lokalita: v rohu záhrady domu č. 16, tesne pri plote priľahlého katolíckeho cintorína.

Baza pri katolíckom gymnáziu

Baza čierna (pri výške cca 8 m obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou až 165 cm, odhadovaný vek do 100 rokov), vyhlásená 1. 4. 2003 v kategórii chránený strom z dôvodov zabezpečenia ochrany stromu s vysokou kultúrnou, vedeckou, ekologickou i estetickou hodnotou. Lokalita: 1 m od vstupnej brány do areálu katolíckeho gymnázia.

Uňadovský tis

Samčí exemplár tisú obyčajného – obvod kmeňa vo výške 130 cm nad zemou 188 cm (priemer 60 cm), výška 14 m, odhadovaný vek do 400 rokov. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 25. 6. 1991 v kategórii chránený prírodný výtvor, 20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Lokalita: v lesnom poraste, tesne pri juhovýchodnej hranici PR Uňadovo.

Tis na katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici

Vek je odhadovaný na 150 rokov, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou je 209 cm, výška 11 m. Zdravotný stav stromu dobrý. Vyhlásený 13. 4. 1983 v kategórii chránený prírodný výtvor, 20. 12. 1996 zaradený do kategórie chránené stromy. Lokalita: areál mestského cintorína.

B.12.1.1.3. Jaskyne

V zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny⁵ za jaskyne sa považujú podzemné priestory v zemskej kôre vytvorené prírodnými procesmi a prístupné človeku, pričom ich dĺžka alebo hĺbka musí presahovať 2 m.

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádzajú tieto jaskyne:

- Matúšova jaskyňa (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 375 m, dĺžka 46 m, hĺbka 10 m,
- Pod Matúšovou (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 363 m, dĺžka 23 m,
- Hodiny (k. ú. Banská Bystrica): nadm. výška 402 m, dĺžka 3 m, fluviokrasová,
- Diera pod Hodinami (k.ú. Banská Bystrica): nadm. výška 398 m, dĺžka 2 m, fluviokrasová,
- Šalkovská jaskyňa, Valentka (k.ú. Šalková): nadm. výška 480 m, dĺžka 10 m,
- Rozimova jaskyňa (k.ú. Uľanka): nadm. výška 400 m, dĺžka 30, 40 m,
- Jaskyňa pod skalou (k.ú. Uľanka): nadm. výška neuvedená, dĺžka 20 m,
- Prvé zastavenie (k.ú. Uľanka): nadm. výška 450 m, dĺžka 20 m, hĺbka 5 m,
- Orlie hniezdo (k.ú. Uľanka): nadm. výška 600 m, hĺbka 10 m,
- Nad Novým Svetom (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 6 m,

⁵ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

- Laskomerská priepať (k.ú. Kostiviarska): nadm. výška 510 m, hĺbka 15 m, korózne-kryogénna, hĺbka 15 m,
- Vodná jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 500 m, dĺžka 4 m, inaktívna fluviokrasová,
- Tajovka (k.ú. Radvaň): nadm. výška 510 m, dĺžka 30 m, hĺbka 4 m, fluviokrasová, občasný vodný tok,
- Svahová jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.150 m, dĺžka 12 m, hĺbka 5 m, rozsadlinová, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Úkryt pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.188 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Diera pod oknom (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.190 m, dĺžka 5 m, vytvorená vo vulkanických andezitových aglomerátoch,
- Šikmá jaskyňa (k.ú. Radvaň): nadm. výška 1.170 m, dĺžka 5 m, vytvorená v andezitových aglomerátoch,
- Priepať nad Žajdlíkovým hostincom, Žajdlík hostinec, Psia diera (k.ú. Uľanka): nadm. výška 570 m, dĺžka 30 m, hĺbka 21 m,
- Malá jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 660 m, dĺžka 7 m, zlomovo-korózna,
- Jaskyňa na Hrádku (k.ú. Sásová): nadm. výška 420 m, dĺžka 3 m,
- Cigánska jaskyňa (k.ú. Sásová): nadm. výška 630 m, dĺžka 38 m,
- Nad Kaplnkou I. (k.ú. Sásová): nadm. výška 640 m, dĺžka 3 m,
- Nad Kaplnkou II. (k.ú. Sásová): nadm. výška 637 m, dĺžka 5 m.

Vyššie uvedené jaskyne nie sú vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica.

B.12.1.1.4. Náučné chodníky (NCH)

Všetky náučné chodníky sú v územnej pôsobnosti Správy NP Nízke Tatry. Správcom všetkých nižšie uvedených náučných chodníkov je Správa NP Nízke Tatry, z toho chodníka Šachtička – Sásová spolu s nadáciou Zdravé mesto.

Náučný chodník Jakub

Pôvodný peší, okružný náučný chodník s dĺžkou 2,1 km a prevýšením 100 m, zriadený v roku 1984, zameranie prírodovedno-ochranárske. Východisko: časť mesta II Jakub, trasa: súčasný CHA Jakub – dolinka Roháčovo – časť Roveň.

Náučný chodník Sásovská dolina

Náučný chodník s dĺžkou 4,2 km a prevýšením 300 m, zameraný na problematiku ochrany prírody, histórie a prírodných pomerov územia s podčiarknutím vplyvu človeka na krajinu. Východisko: konečná zastávka MHD na Pieninskej ulici.

Náučný chodník Šachtička – Sásová

Peší, nezakruhovaný náučný chodník s 5,5 km a prevýšením 600 m, určený najmä pre ekovýchovu školskej mládeže. Trasa náučného chodníka vedie súbežne s modrou značkovanou trasou turistického chodníka.

B.12.1.1.5. Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny

Za lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny (výskyt chránených druhov a biotopov európskeho významu) je potrebné považovať všetky osobitne chránené a navrhované územia, ktoré sú charakterizované vyššie. Číslovanie lokalít je zhodné s číslovaním v grafickej časti prieskumov a rozborov pre ÚPN mesta Banská Bystrica⁶.

1. Genofondovo významná lokalita Háj

Zanikajúce kosné lúky s výskytom napr. *Lilium bulbiferum*, *Traunsteinera globosa* a ďalšími druhmi charakteristickými pre biotop európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky (*Gymnadenia conopsea*, *Listera ovata*, *Orchis mascula*).

2. Genofondovo významná lokalita Duliarovo

Obhospodarované, mimoriadne druhovo bohaté kosné lúky s dobre vyvinutým biotopom európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky, s výskytom druhov čeľade *Orchidaceae*: *Dactylorhiza sambucina*, *Dactylorhiza majalis*, *Orchis pallens*, *Orchis mascula*,

⁶ AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. Banská Bystrica – marec 2005.

Traunsteinera globosa, *Gymnadenia conopsea*, *Listera ovata* a ďalších druhov typických pre tento biotop prípadne i v okolí Banskej Bystrice zriedkavejších taxónov (napr. *Lilium bulbiferum*).

3. Anorganicky významná lokalita Cigarovo EVL – B 13/S
Hodnotný travertínový útvar s kaskádami na malom potôčiku.
4. Genofondovo významná lokalita Cmarovo
Posledný zachovaný obhospodarovaný xerothermný trávnik (pasený) v oblasti s výskytom viacerých zaujímavých druhov rastlín (napr.: *Globularia punctata*, *Polygala major*) aj entomofauny.
5. Genofondovo významná lokalita Hrby (čiastočne aj na území obce Nemce) EVL – D1
Jelšový lužný les, biotop európskeho významu 91E0*, ktorý slúži aj ako refúgium pre zástupcov fauny.
6. Genofondovo významná lokalita Sásová – Hájik EVL – B 3/S
Xerothermné porasty s výskytom orchideí ako napr. *Neottinea tridentata*, *Ophrys insectifera* a i. ako aj viacerých zástupcov xerothermnej entomofauny.
7. Genofondovo významná lokalita Kostiviarska – Jakub EVL – B1/S
Zarastajúce lúky s výskytom *Orchis mascula*, *Orchis pallens*, miestami *Gymnadenia conopsea*, *Lilium bulbiferum*, *Polygala major* a ďalších druhov biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.
8. Floristicky významná lokalita Jakub
Dva skalné útvary nad obcou, biotop európskeho významu 8210 karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou a výskytom viacerých teplomilných druhov (napr. *Cerasus mahaleb*).
9. Floristicky významná lokalita Sásovská dolina
Xerothermný pasienok s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Orchis pallens*, *Neottinea tridentata*).
10. Floristicky významná lokalita Kostiviarska EVL – B 14
Krovinatý svah nad železničnou stanicou s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Orchis pallens*, *Orchis mascula*).
11. Genofondovo významná lokalita Tajchy a Kwartová (čiastočne aj na území obce Tajov)
Spravidla využívané pasienky s výskytom najväčšej populácie druhu *Dactylorhiza sambucina* v širokom okolí Banskej Bystrice (viac ako tisíc kvitnúcich jedincov). Z ďalších druhov bol zistený výskyt *Dactylorhiza majalis*, *Traunsteinera globosa*, *Gymnadenia conopsea*, *Listera ovata*.
12. Mokraď Stádlo I.
Zazemnené zosuvné jazierko zarastajúce vrbou sivou (*Salix cinerea*) v podraze s vegetáciou rašelinísk (*Equisetum fluviatile*, *Eriophorum sp.*, *Carex rostrata*).
13. Mokraď Stádlo II.
Zazemňujúce sa zosuvné jazierko zarastajúce druhmi hlavne z rodu *Typha sp.*, ale aj *Equisetum cf. fluviatile*, *Carex cf. rostrata* (cf. = s najväčšou pravdepodobnosťou) a krovitými vrbami, predstavujúce najvýznamnejší rozmnožovací biotop skokana hnedého (*Rana temporaria*) lokálneho významu. Ďalšie zistené obojživelníky: *Bufo bufo*, *Triturus vulgaris*. Je aj dôležitou lokalitou pri migrácii bocianov *Ciconia ciconia* a *Ciconia nigra*.
Biotop je ohrozený zánikom v dôsledku zarastania a následného zazemňovania mokrade spojenej so zmenšovaním voľnej vodnej hladiny.
14. Genofondovo významná lokalita Zemanová
Dlhodobu neobhospodarované kosné lúky, biotop európskeho významu 6510 s výskytom druhov *Dactylorhiza majalis*, *Dactylorhiza sambucina*, *Traunsteinera globosa*, *Listera ovata*, *Gymnadenia conopsea*, *Lilium bulbiferum*.
15. Mokraď Zemanová
Zosuvné jazierko s močiarnou vegetáciou.
16. Mokraď VN Suchá (Mútne jazero)
Významný rozmnožovací biotop obojživelníkov (*Triturus vulgaris*, *Triturus alpestris*, *Bufo bufo*, *Rana temporaria*) a plazov (napr. *Natrix natrix*).

17. Genofondovo významná lokalita Galovo
Zachované pasienky s výskytom *Dactylorhiza sambucina*, *Traunsteinera globosa*, *Listera ovata*, *Gymnadenia conopsea*, *Lilium bulbiferum* a iných druhov.
18. Mokraď Uhliská
Menšia zachovaná slatina s výskytom *Epipactis palustris*, *Dactylorhiza majalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Pinguicula vulgaris*, *Eriophorum sp.* a i.
19. Genofondovo významná lokalita Podskalky
Zvyšok lúk s prirodzeným druhovým zložením s výskytom *Gymnadenia conopsea*, *Dactylorhiza sambucina* a ďalších druhov biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.
20. Genofondovo významná lokalita Skubín (EVL – B4/S) EVL – D2
Ide o bývalé terasovité políčka a lúky s výskytom napr. *Coeloglossum viride*, *Botrychium lunaria*.
21. Genofondovo významná lokalita Močiare EVL – B5
Zachovalé xerothermné bývalé pasienky s výskytom mnohých chránených a vzácných druhov napr. *Linum flavum* a iných xerothermných druhov.
22. Mokraď Močiare
Mokraď s výskytom vzácnějších druhov ako napr. *Equisetum telmateia*, *Epipactis palustris*.
23. Floristicky významná lokalita Močiare EVL – B6
Biotop európskeho významu 5130 porasty borievky obyčajnej s výskytom regionálne významných druhov *Anthericum ramosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Anemone sylvestris* (uvedený aj v Červenom zozname rastlín Slovenska, je vzácný v celom okolí Banskej Bystrice, vplyvom sukcesie je na ústupe).
24. Floristicky významná lokalita nad Fončordou EVL – B7, B8, B9, D3
Biotopy európskeho významu 6210 suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom substráte a 5130 porasty borievky obyčajnej s výskytom regionálne významných druhov rastlín: *Linum flavum* (aj v Červenom zozname rastlín Slovenska – ďalej ČZ), *Linum austriacum* (ČZ), *Anthericum ramosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Globularia punctata*, *Leopoldia comosa*, *Polygala major*, *Gentiana cruciata* (ČZ), *Prunella grandiflora*, *Hippocrepis comosa*, *Prunella laciniata*, *Chondrilla juncea*, *Petrorhagia saxifraga* (ČZ). Význam lokality umocňuje masový výskyt ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*) – najpočetnejšia populácia v Zvolenskej kotline.
25. Floristicky významná lokalita Za THK
Biotop európskeho významu 6210 suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom substráte s výskytom regionálne významných druhov rastlín: *Linum flavum* (ČZ), *Anthericum ramosum*, *Teucrium chamaedrys*, *Globularia punctata*, *Filipendula vulgaris*, *Leopoldia comosa*, *Polygala major*, *Gentiana cruciata* (ČZ), *Prunella grandiflora*, *Hippocrepis comosa*.
26. Genofondovo významná lokalita Laskomerská dolina EVL – B 10,D4
Lúky, pasienky a ovocné záhrady s výskytom napr. *Orchis pallens*, *Orchis mascula*, *Traunsteinera globosa*, biotop európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky.
27. Mokraď Podryba
Zvyšok mŕtveho ramena Hrona s biotopom vysokých ostríc a jelšového lesa (zriedkavý biotop, najmä na území mesta Banská Bystrica) s výskytom širokej garnitúry živočíšnych druhov z radov vtákov, plazov, obojživelníkov a rýb (napr. aj *Triturus cristatus*).
28. Navrhované chránené územie Majerská jelšina a okolie
Biotop európskeho významu 91E0* horské jelšové lužné lesy.
29. Floristicky významná lokalita pri skládke Škradno
Xerothermný pahorok s výskytom viacerých chránených druhov flóry (napr. *Neotinea tridentata*, *Anacamptis morio*).
30. Genofondovo významná lokalita Svibina
Zachované xerothermné pasienky a kroviny na vápencovom podloží s výskytom napr. *Anemone sylvestris*, *Globularia punctata*, *Linum flavum*.
31. Mokraď Budín EVL – D5
Aluviálne lúky na nive Hrona s mŕtvym ramenom a lužným lesom. Aj napriek pozmenenému charakteru ide o posledný zvyšok pôvodných aluviálnych lučných spoločenstiev v okolí Banskej

- Bystrice. Celok predstavuje významný krajinársky hodnotný prvok. Refúgium pre zástupcov fauny ako napr. *Crex crex*, *Oriolus oriolus*, *Trachybaptus ruficollis* a iné.
32. Mokrad juhozápadne od Malachova
33. CHA Malachovské skalky a okolie EVL – B11, B 12
Na povrch tu vystupuje krížňanský príkrov s výskytom prekremených vápencov v podobe rôznorodých skalných útvarov.
Xerothermné lúčne porasty biotopu európskeho významu 6210 suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápniťom substráte s výskytom teplomilných druhov entomofauny a flóry. Patrí medzi najsevernejšie lokality teplomilného charakteru s vysokou druhovou diverzitou na relatívne malom území.
34. Genofondovo významná lokalita Pod Kopanicami (na území obce Malachov, len v dotyku s územím mesta Banská Bystrica)
Pasienky, staré ovocné stromy, kroviny a okraje lesa s veľkou krajinárskou hodnotou a vysokou druhovou diverzitou, výskyt rastlín ako napr. *Anacamptis morio*, *Coeoglossum viride*, z avifauny napr. *Jynx torquilla*, *Lanius collurio*, *Sylvia nisoria*.
35. Genofondovo významná lokalita Iliášská dolina
Druhovo bohaté xerothermné biotopy európskeho významu 6210 suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápniťom podloží s výskytom viacerých ohrozených a chránených druhov fauny a flóry. Vyskytuje sa tu veľké množstvo druhov z čeľade *Orchidaceae*, ktorých početný výskyt je charakteristický najmä pre prioritný biotop 6210* (z bežnejších druhov napr. *Orchis purpurea*) ako aj viaceré populácie druhu európskeho významu *Pulsatilla subslavica*. Na kosených lokalitách výskyt biotopu európskeho významu 6510 nížinné a podhorské kosné lúky. Pasienkové spoločenstvá v štádiu extenzívneho využívania na viacerých miestach prechádzajú do biotopu európskeho významu 5130 porasty borievky obyčajnej.
36. Významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (*Taxus baccata*)
a) Mútne jazero,
b) Dolina Mútňanského potoka,
c) Pavelcovo II (Dolné Cigarovo),
d) Horné Cigarovo (Ravasky),
e) Stará siatina,
f) Ostrý vrch.

B.12.1.1.6. Navrhované chránené územia na území mesta Banská Bystrica

Okrem ÚEV zakotvených v Národnom zozname území európskeho významu boli na základe požiadavky Európskej komisie na doplnenie navrhovaných ÚEV v rámci II. etapy v rokoch 2005-2006 navrhnuté ďalšie územia, ktoré budú podliehať schvaľovaciemu procesu.

Alúvium Hrona (SKUEV1303)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0*), Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (3220) a viacerých druhov európskeho významu. Výmera 323 ha.

Majerská jelšina (SKUEV0693)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0). Výmera 1,84 ha.

Kremnická skalka (SKUEV0691)

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Javorovo-bukové horské lesy (9140), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180). Výmera 308,16 ha.

Iliášská a Peťovská dolina (SKUEV0686)

Nachádza sa okrem územia mesta Banská Bystrica (ČM II Iliáš) aj na území obcí Vlkanová a Horná Mičina v záujmovom území mesta.

Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápniťom podloží (dôležité stanovišťa vstavačovitých) (6210), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Kyslomilné bukové lesy (9110), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Vápnomilné bukové lesy (9150), Teplomilné panónske

dubové lesy (91H0) a druhu európskeho významu poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*). Výmera 242,31 ha.

B.12.1.1.7. Významné mokrade na území mesta Banská Bystrica

Do Zoznamu regionálne významných mokradí je zaradená mokraď PP Tajovská kopa s rozlohou 2.719 m² a do Zoznamu lokálne významných mokradí sú zaradené mokrade:

Mokraď v Radvani s rozlohou 25.000 m² a Pod Vlčincom s rozlohou 20.000 m².⁷

B.12.1.2. Súčasný stav územnej ochrany prírody a krajiny v záujmovom území mesta Banská Bystrica

B.12.1.2.1. Chránené územia prírody

B.12.1.2.1.1. Národný park (NP)

Národný park Veľká Fatra)

Národný park Veľká Fatra bol vyhlásený nariadením vlády SR č. 140/2002 Z. z. Výmera národného parku je 40 371 ha a jeho ochranného pásma 26 132 ha.

Územie národného parku zasahuje do záujmového územia Banskej Bystrice v k. ú. Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Motyčky, jeho ochranné pásma v k. ú. Dolný Harmanec, Harmanec a Staré Hory.

B.12.1.2.1.2. Chránená krajinná oblasť (CHKO)

V záujmovom území mesta Banská Bystrica sa vyhlásená CHKO nenachádza.

B.12.1.2.1.3. Chránený areál (CHA)

Chránený areál Dekretov porast

Kataster Staré Hory, rok vyhlásenia 1999, výmera 6,22 ha, stupeň ochrany 4. Ukážka z mála ešte jestvujúcich porastov založených významným lesníckym priekopníkom Jozefom Dekretom – Matejoviem.

Chránený areál Krásno

Kataster Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1996, výmera 127,91 ha, stupeň ochrany 4. Významné tokanisko a hniezdisko tetraova hlucháňa (*Tetrao urogallus*) vo Veľkej Fatre.

B.12.1.2.1.4. Prírodná rezervácia (PR)

Národná prírodná rezervácia Badínsky prales

Kataster Badín, rok vyhlásenia 1913 (novelizácia 2002), výmera 30,03 ha, stupeň ochrany 4. Pralesovité klimaxové lesné spoločenstvá Kremnických vrchov v bukovom lesnom vegetačnom stupni so zastúpením všetkých troch základných vývojových štádií európskych pralesov.

Prírodná rezervácia Harmanecký Hlboký jarok

Kataster Dolný Harmanec, rok vyhlásenia 1998, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Jeden z najväčších výskytov tisa obyčajného v oblasti Harmanca.

Národná prírodná rezervácia Harmanecká tisina

Kataster Harmanec, rok vyhlásenia 1949 (novelizácia 1983), výmera 20,04 ha, stupeň ochrany 5. Ochrana a štúdium dynamiky vývoja zachovalého karpatského lesa v rôznych vývojových štádiách.

Prírodná rezervácia Kozlinec

⁷ Podľa uznesenia vlády SR č. 848/2007 z 3.10.2007 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade na Slovensku na roky 2008-2014 a Akčnému plánu na roky 2008-2011 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade Slovenska na roky 2008-2014.

Kataster Horná Mičiná, rok vyhlásenia 1967 (novelizácia 1999), výmera 9,27 ha, stupeň ochrany 5. Izolovaný výskyt duba plstnatého (*Quercus pubescens*) v podmienkach blízkych pôvodnej porastovej štruktúre.

Prírodná rezervácia Šupín

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1998, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Geomorfologicky významný komplex skalných útvarov vo vápnomilných bučinách s výskytom floristicky a faunisticky významných druhov.

Národná prírodná rezervácia Svrčinník

Kataster Dolný Harmanec, Kordíky (mimo záujmového územia: Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček), rok vyhlásenia 2001, výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Zachovalý komplex klimaxových lesných spoločenstiev Kremnických vrchov s prirodzeným drevinovým zložením a typickou prirodzenou štruktúrou.

Prírodná rezervácia Mackov bok

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1976, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Izolovaná lokalita významnej teplomilnej kveteny na vápencovom podloží s mimoriadne bohatým výskytom ponikleca slovenského.

B.12.1.2.1.5. Prírodná pamiatka (PP)

Prírodná pamiatka Kremenie

Kataster Horné Pršany, rok vyhlásenia 1997, výmera 3,78 ha, stupeň ochrany 4. Pseudokrasová jaskyňa, ktorá dokumentuje záverečné fázy postvulkanickej činnosti v Kremnických vrchoch.

Prírodná pamiatka Ľupčiansky skalný hrb

Kataster Slovenská Ľupča, rok vyhlásenia 1979, výmera 2,13 ha, stupeň ochrany 4. Hríbovité útvary tvorené eocénymi zlepcami.

Prírodná pamiatka Majerova skala

Kataster Staré Hory, rok vyhlásenia 1992 (novelizácia 1994), výmera 8,8415 ha, stupeň ochrany 5. Výrazný skalný útvar s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny.

Národná prírodná pamiatka Harmanecká jaskyňa

Kataster Harmanec, rok vyhlásenia 1972 (novelizácia 1996), výmera a stupeň ochrany v katalógovom liste neuvedené. Puklinový typ jaskyne v triasových vápencoch.

B.12.1.2.1.6. Európska sústava chránených území Natura 2000

ÚEV Badínsky prales (SKUEV0044)

Katastrálne územie Badín, výmera 153,46 ha, stupeň ochrany 4 a 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov a druhov (medzi inými aj vydra riečna, rys ostrovid, vlk dravý a medveď hnedý) európskeho významu

ÚEV Brvnište (SKUEV0298)

Katastrálne územie Podkonice a Priečod, výmera 74,77 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany 3 biotopov a 9 druhov európskeho významu.

ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry (SKUEV0302)

Okresy Banská Bystrica, Brezno, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, výmera 46 583,31 ha, stupne ochrany 2, 3, 4, a 5. Je navrhované z dôvodu ochrany 24 biotopov európskeho významu, 7 druhov rastlín a druhov živočíchov európskeho významu

ÚEV Harmanecký Hlboký jarok (SKUEV0244)

Katastrálne územie Dolný Harmanec, výmera 50,33 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany niekoľkých biotopov a druhov európskeho významu (v tom aj medveď hnedý, rys ostrovid a mlok karpatský).

ÚEV Kopec (SKUEV0301)

Katastrálne územie Priechod, výmera 3,76 ha, stupeň ochrany 2. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu porasty borievky obyčajnej a suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží.

ÚEV Mackov bok (SKUEV0149)

Katastrálne územie Slovenská Ľupča, výmera 3,75 ha, stupeň ochrany 4. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží a niekoľkých druhov európskeho významu.

ÚEV Šupín (SKUEV0246)

Katastrálne územie Slovenská Ľupča, výmera 11,89 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: vápnomilné bukové lesy (9150) a druhov európskeho významu: poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*) a fúzač alpský (*Rosalia alpina*).

ÚEV Svrčinník (SKUEV0241)

Katastrálne územie Dolný Harmanec a Kordíky (a ďalšie k.ú. mimo záujmového územia), výmera 222,49 ha, stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany niekoľkých biotopov a druhov európskeho významu (v tom rys ostrovid, medveď hnedý a vlk dravý).

ÚEV Veľká Fatra (SKUEV0238)

Katastrálne územie Dolný Harmanec, Staré Hory a Turecká (a ďalšie k.ú. v okresoch Dolný Kubín, Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice), výmera 43.600,81 ha, stupeň ochrany 2 (Dolný Harmanec, Staré Hory), stupeň ochrany 3 (Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká), stupeň ochrany 4 (Dolný Harmanec, Staré Hory), ďalej stupeň ochrany 5. Územie je navrhované z dôvodu ochrany veľkého množstva biotopov európskeho významu (v tom neprístupné jaskynné útvary) a druhov európskeho významu (v tom mlok karpatský, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý, viacero druhov netopierov).

B.12.1.2.2. Jaskyne

Kaplnka

Nachádza sa v k. ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 15 m.

Netopieria jaskyňa

Nachádza sa tiež v k. ú. obce Nemce, dosahuje dĺžku 57 m.

B.12.1.2.3. Chránené vtáčie územia

CHVÚ Nízke Tatry (SKCHVU018)

Nízke Tatry sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*) a jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov bocian čierny (*Ciconia nigra*), orol kriľavý (*Aquila pomarina*), výr skalný (*Bubo bubo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*), muchárik bieločrký (*Ficedula albicollis*), strakoš sivý (*Lanius excubitor*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), žltouchost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*) a lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*).

Katastrálne územie: okres Banská Bystrica (Donovaly, Brusno, Pohronský Bukovec, Hiadel', Podkonice, Moštenica, v pripravovanej vyhláske aj Motyčky, Priechod, Staré Hory), okresy Brezno, Liptovský Mikuláš, Poprad, Ružomberok.

Výmera: 96.168,52 ha.

CHVÚ Veľká Fatra (SKCHVU033)

Veľká Fatra je jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie druhov: výr skalný (*Bubo bubo*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), žlna sivá (*Picus canus*), žltouchvost lesný (*Phoenicurus phoenicurus*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ bieločrptý (*Dendrocopos leucotos*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) a muchárik bieločrptý (*Ficedula albicollis*).

Katastrálne územia: okres Banská Bystrica (Donovaly, Dolný Harmanec, Staré Hory, Turecká, Špania Dolina, Harmanec, Kordíky), okresy Martin, Ružomberok a Turčianske Teplice).

Výmera 44.445,01 ha.

B.12.1.2.4. Navrhované chránené územia v záujmovom území

Navrhovaná chránená krajinná oblasť Kremnické vrchy

Vybratá časť orografického celku reprezentuje prírodnú krajinu, málo pozmenenú a ovplyvnenú urbanizáciou, poľnohospodárskou výrobou a inou činnosťou človeka. V území sú dominantné biocentrá nadregionálneho významu Laurín (jadrá NPR Badínsky prales a NPR Mláčik) a Boky (jadro NPR Boky). Limitujúcim faktorom vymedzenia hraníc sú záujmy a predpoklady využívania ložísk nerastov.

B.12.1.3. Starostlivosť o územie

B.12.1.3.1. Odporúčané spôsoby obhospodarovania územia v NP Nízke Tatry

Činnosti na nelesnej pôde

- ekologické poľnohospodárstvo bez používania chemických prostriedkov,
- extenzívne prepásanie ovcami, kozami, alebo hovädzím dobytkom primerane únosnosti pasienkov, údržba pasienkov,
- odstraňovanie náletových, prípadne nevhodne vysadených drevín,
- pravidelné kosenie lúčnych priestorov,
- likvidácia invázných druhov rastlín na všetkých druhoch pozemkov.

Činnosti v lesných porastoch

- Navrhovaná zóna A (najhodnotnejšie prirodzené, alebo málo pozmenené lesné ekosystémy, často pralesovitého charakteru) - uplatňovaný bude bezzásahový režim, v prípade rozsiahlejších kalamít komisionálne posúdenie vzniknutej situácie.
- Navrhovaná zóna B (zóna aktívneho manažmentu s najjemnejšími spôsobmi hospodárenia v lesných porastoch a optimálnymi formami využívania nelesných ekosystémov s cieľom zachovať diverzitu a stabilitu biotopov, posilňovať odolnosť lesných porastov, zachovať, prípadne zlepšiť podmienky pre výskyt vzácných druhov rastlín a živočíchov) - prioritou bude uplatňovanie podrastových spôsobov hospodárenia, prechod na výberkový spôsob (do 50 rokov) v časti územia, zvyšovanie ekologickej stability porastov, zvyšovanie rubnej doby porastov, predlžovanie ich obnovnej doby, predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty (kone, lanovky a pod.), ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).
- Navrhovaná zóna C (územia človekom výraznejšie narušené, s pozmenenými prírodnými zložkami a s výraznejším socioekonomickým využívaním) - postupné znižovanie zastúpenia stanovištné nepôvodných druhov drevín a obnova prirodzeného drevinového zloženia, ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojace stromy, skupiny stromov a ležaniny, atď.).

Ostatné činnosti

- výskum a monitoring ekosystémov a prírodných procesov v nich prebiehajúcich,
- realizácia schválených projektov zameraných na ochranu fauny a flóry (napr. programy záchrany, programy starostlivosti),
- aktívna ochrana fauny (napr. úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných možností pre vtáky, ochrana, údržba a úprava súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, spriechodnenie ciest križujúcich migračné trasy obojživelníkov),

- zvyšovanie informovanosti návštevníkov a ich usmerňovanie v zmysle Návštevného poriadku NP Nízke Tatry,
- budovanie a údržba náučných chodníkov,
- zvyšovanie turistickej a rekreačnej atraktívnosti vybraných častí územia (napr. umiestňovanie lavičiek, budovanie chodníkov, oddychových miest).

B.12.1.3.2. Návrh zásad obhospodarovania územia CHKO Kremnické vrchy

Vybrané zásady pre investičnú činnosť:

- obmedziť holoruby na minimum,
- nevysádzať nepôvodné a cudzokrajné druhy, uplatňovať autochtónny materiál,
- nerozširovať lesnú dopravnú sieť,
- usmerňovať najmä stavebnú činnosť vrátane rekreačnej a športovej zástavby.

B.12.1.4. Regulatívy ochrany prírody a krajiny

Regulatívy vyplývajú z:

- platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny⁸ a príslušných vykonávacích predpisov (napr. vyhlášky MŽP SR č.24/2003 Z. z.),
- platnej legislatívy na úseku posudzovania vplyvov na životné prostredie⁹ (tzv. EIA),
- Programu starostlivosti o Národný park Nízke Tatry na roky 1998-2007,
- Návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry.

Vychádzajúc z platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny¹⁰ je územná ochrana riešená najmä v § 13 (ochranné pásmo národného parku), § 15, § 16 (prírodné rezervácie a chránený areál), § 24 (jaskyne).

Zakázané činnosti

a) v druhom stupni ochrany sú uvedené v § 13 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:

- vjazd a státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútrom alebo záprahovým vozidlom, najmä vozom, kočom alebo saňami, na pozemky za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty a miestnej komunikácie, parkoviska, čerpacej stanice, garáže, továrenského, staničného alebo leteckého priestoru,
- vjazd a státie s bicyklom na pozemkoch za hranicou zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie, účelovej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy,

b) v treťom stupni ochrany prírody sú uvedené v § 14 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:

- ako v a)
- vchádzanie alebo státie s bicyklom na pozemkoch za hranicami zastavaného územia obce mimo diaľnice, cesty, miestnej komunikácie a vyznačenej cyklotrasy
- pohyb mimo vyznačeného turistického chodníka alebo náučného chodníka za hranicami zastavaného územia obce,
- táborenie, stanovanie, bivačovanie, jazda na koni, lyžovanie, zakladanie ohňa mimo uzavretých stavieb za hranicami zastavaného územia, lyžovanie, vykonávanie horolezeckého alebo skalolezeckého výstupu, skialpinizmus alebo iné športové aktivity za hranicami zastavaného územia obce,

⁸ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

⁹ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁰ V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

- organizovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí,
 - používanie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty (najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba) mimo uzavretých stavieb,
 - rozširovanie nepôvodných druhov,
 - zber rastlín vrátane ich plodov,
 - organizovanie spoločných poľovačiek,
 - vykonávanie banskej činnosti a činnosť vykonávaná bankským spôsobom.
- c) v štvrtom stupni ochrany prírody sú uvedené v § 15 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
- ako v b)
 - ťažba drevnej hmotu holorubným hospodárskym spôsobom,
 - umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, ako aj akékoľvek iného reklamného alebo propagačného pútača alebo tabule,
 - aplikácia chemických látok a hnojív,
 - rozorávanie existujúcich trvalých trávnatých porastov a rúbanie drevín,
 - zber nerastov alebo skamenelín,
 - oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesných škôlok, ovocného sadu a vinice,
 - umiestnenie košiara, stavby alebo iného zariadenia na ochranu hospodárskych zvierat,
 - vykonávanie geologických prác,
 - umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,
 - voľné púšťanie psov okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov (služobný pes) a poľovného psa,
- d) v piatom stupni ochrany prírody sú uvedené v § 16 ods.1 zákona o ochrane prírody a krajiny:
- ako v c)
 - zasahovanie do lesného porastu a poškodzovanie lesného krytu,
 - stavba lesnej cesty alebo zväžnice,
 - zriaďovanie poľovníckych zariadení alebo rybochovných zariadení,
 - osvetľovanie bežeckej trate, lyžiarskej trate alebo športového areálu,
 - rušenie pokoja a ticha,
 - chytenie, lovenie alebo usmrtenie živočícha,
 - zmena stavu mokradí alebo koryta vodného toku, najmä ich úpravou, zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom a pod.,
 - umiestnenie stavieb.

Súhlas orgánu ochrany prírody a krajiny sa vyžaduje pre činnosti uvedené v § 13 ods. 2 písm. a), i), j) a l) a o), v § 14 ods. 2 písm. d) a f) a v § 15 ods. 2 písm. b) zákona o ochrane prírody a krajiny.

Predbežná ochrana území európskeho významu je zabezpečená v súlade s ustanovením § 27 a 28 zákona o ochrane prírody a krajiny.

Príslušnosť na vydávanie súhlasov a výnimiek zo zákazov je ustanovená v § 65, § 67, § 68 a § 69 zákona o ochrane prírody a krajiny.

ÚPN mesta Banská Bystrica rešpektuje požiadavky ochrany prírody tak, že

- nenavrhuje rozvoj funkčných plôch mesta na chránených územiach prírody, vyhlásených ani navrhovaných,
- minimalizuje dopad nevyhnutných navrhovaných (prípadne už schválených) línii dopravného a technického vybavenia.

B.12.2. Územný systém ekologickej stability

B.12.2.1. Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)

Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR, ktorý bol schválený 27. 4. 1992 Uznesením vlády SR č. 319. V nadväznosti na tento dokument boli v rokoch 1993-1995 podľa jednotnej metodiky vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska. Medzi nimi bol aj RÚSES okresu Banská Bystrica (1994). Aktualizáciu prvkov regionálneho ÚSES okresu Banská Bystrica vypracovala SAŽP – Centrum environmentálnej výchovy a propagácie Banská Bystrica (2006).

B.12.2.1.1. Regionálny územný systém ekologickej stability na území mesta Banská Bystrica

Územia tvoriace úplne alebo čiastočne prvky kostry územného systému ekologickej stability na území Banskej Bystrice sú podľa Aktualizácie prvkov regionálneho ÚSES okresu Banská Bystrica (SAŽP Banská Bystrica, 2006) nasledovné:

Biocentrá

Nadregionálne biocentrum Baranovo (861 ha) - k.ú. Uľanka, Kostiviarska, Sásová (+ územie obcí Špania Dolina a Nemce v záujmovom území mesta)

Je charakteristické mozaikou zachovalých pôvodných lesných spoločenstiev (bukové lesy, sutinové lesy), skalných a lúčnych spoločenstiev na karbonátovom substráte s prevažne južnou expozíciou, ktoré predstavujú vzácne druhovo pestré biotopy ohrozených a chránených živočíchov a rastlín. Na kontakte Zvolenskej kotliny so Starohorským vrchmi dosahujú teplomilné mediteránne druhy severnú hranicu svojho rozšírenia. Jadrami NRBC sú PR Baranovo a CHA Jakub. NRBC je zároveň územím európskeho významu Baranovo.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- extenzívne využívanie lúk a pasienkov
 - lúky: kosenie 1-2 krát ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
 - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, hovädzím dobytkom, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovanie nežiaducich sukcesných zárastov,
- zabrániť šíreniu invázných a nepôvodných rastlín.

Nadregionálne biocentrum Horná roveň - Badínsky prales - Horná skala (1 096 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Badín a Horné Pršany v záujmovom území mesta)

Jadrami biocentra sú NPR Badínsky prales s jeho ochranným pásmom, navrhované územie európskeho významu Horná skala a PP Horná Roveň. Hodnota územia v neovulkanických Kremnických vrchoch spočíva predovšetkým v zachovalých klimaxových lesných spoločenstvách bukového stupňa (lipovo-javorové sutinové lesy, bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, kyslomilné bukové lesy, javorovo-bukové horské lesy), spoločenstvách skalných stepí, lesostepí s viacerými chránenými živočíšnymi druhmi (relikty, endemity) z triedy obojživelníkov, vtákov a cicavcov.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- obnoviť resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, používať autochtónne, stanovištne vhodné druhy drevín,
- zabezpečiť jemnejšie spôsoby hospodárenia v lesných porastoch,
- ponechávanie drevnej hmoty v porastoch,
- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Nadregionálne biocentrum Kremnické vrchy (1819 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Dolný Harmanec, Kordíky a Tajov v záujmovom území mesta)

Predstavuje zachovalé lesné klimaxové spoločenstvá montánneho stupňa (bukové, zmiešané bukové lesy, sutinové lesy, smrekové lesy) východných svahov hlavného chrbta a rássoch neovulkanického

pohoria s výskytom endemických, chránených, ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov, ako aj druhov s fyto geografickou hranicou rozšírenia.

Jadrami NRBC sú PR Harmanecký Hlboký jarok, NPR Svrčinník a navrhované územia európskeho významu Kremnická skalka a Kotelnica. NRBC siaha až do blízkosti sídiel Kordíky a Dolný Harmanec.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- obnoviť, resp. zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- ochrana hniezdisk resp. hniezdných stromov dravých vtákov, sov, tokanísk a reprodukčných plôch lesných kúr v súčinnosti so ŠOP SR,
- zabezpečenie vyhlásenia CHKO Kremnické vrchy,
- usmerňovanie návštevnosti územia,
- limitovať výstavbu športových areálov a zariadení,
- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Nadregionálne biocentrum Riečka – Lackov grúň – Košiar (971 ha) - k.ú. Podlavice, Uľanka (+ územie obcí Riečka, Harmanec a Banská Bystrica v záujmovom území mesta)

Jadrami sú ÚEV Riečka, CHA Podlavické výmole a PR Uňadovo. NRBC predstavuje lesné (sutinové lesy, bučiny, porasty s tisom obyčajným), lesostepné, nelesné xerothermné travobylinné a krovinné, skalné, druhovo bohaté biotopy prevažne na karbonátovom substráte s južnou expozíciou, ktoré sa vyznačujú zastúpením chránených rastlinných druhov, z ktorých početnosťou vyniká čelad' vstavačovitých. Územie je významné z hľadiska výskytu viacerých chránených druhov vtákov, obojživelníkov, plazov. Južný okraj NRBC je v kontakte s obcami Riečka, Banská Bystrica (ČM VIII Podlavice) a záhradkárskymi osadami.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- vzhľadom na hodnoty územia nerozširovanie zastavaných plôch a rekreačných areálov,
- usmerňovanie návštevnosti územia, NRBC zasahuje do prímestského areálu zdravia, čo predstavuje potenciálne ohrozenie fytoocenóz a chránených druhov,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov,
 - lúky: kosenie 1-2 x ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
 - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, hovädzím dobytkom, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárasť v lúčnych spoločenstvách,
- vlhké lúky a mokradné spoločenstvá: kosenie ľahkými kosačkami v období s nízkou hladinou podzemnej vody, odstraňovanie biomasy,
- odstraňovať invázne druhy rastlín a brániť ich ďalšiemu šíreniu,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín,
- pri obnove lesných porastov v prípade výskytu vitálnych tisov mimoriadnych dimenzií tieto chrániť ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Iľašská a Peťovská Dolina (245 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Horná Mičiná a Vlkanová v záujmovom území mesta)

Vyznačuje sa členitým reliéfom so suchomilnými lúčnymi spoločenstvami (reliktné dealpínske spoločenstvá, stanovišťa vstavačovitých) so zastúpením rozptýlenej i skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie a spoločenstvami bukových lesov i teplomilných dúbav. Jadrom RBC je PR Kozlinec. Územie je zároveň navrhovaným ÚSV.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov,
 - lúky: kosenie 1-2 x ročne s následným odstránením biomasy, extenzívne dopásanie primerané výmere lúk,
 - pasienky: extenzívne pasenie ovcami, početnosť zvierat primeraná výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárasť v lúčnych spoločenstvách,
- vlhké lúky a mokradné spoločenstvá: kosenie ľahkými kosačkami v období s nízkou hladinou podzemnej vody, odstraňovanie biomasy,

- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov, používať autochtónne, stanovištné vhodné druhy drevín,
- odstraňovať invázne druhy rastlín,
- časť územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia s 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky II (21,9 ha) - k.ú. Radvaň

Zachovalé lúčne a skalné spoločenstvá na karbonátovom substráte s väčším podielom skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie, najmä na strmších častiach S a SZ svahov (suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápniťom podloží, nížinné a podhorské kosné lúky, pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi*, karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou). Je súčasťou ÚEV, jadrom je PR Malachovské skalky. Nachádza sa v bezprostrednej blízkosti stále sa rozširujúceho zastavaného územia mesta a záhradkárskej osady.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- brániť šíreniu invázných a nepôvodných rastlín,
- vzhľadom na hodnoty územia je ďalšie rozširovanie zastavaného územia (Pršianska terasa) nežiaduce,
- extenzívne využívanie TTP so zachovaním nelesnej drevinovej vegetácie,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov - pasienkov na extenzívne pasenie ovcami s počtom zvierat primeraným výmere pasienkov,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárasť v lúčnych spoločenstvách.

Regionálne biocentrum Majerská jelšina (1,9 ha) - k.ú. Banská Bystrica, Šalková

Zachovalé porasty lužných lesov (lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy) na nive Hrona pri úpätí svahu, RBC je navrhovaným ÚEV. Na lokalitu nadväzuje plocha ornej pôdy.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- prirodzená obnova porastov,
- zabrániť zásahom do prirodzeného vodného režimu toku a príľahlej aluviálnej nivy,
- utvoriť ochrannú zónu zmenou využívania ornej pôdy v blízkosti RBC na trvalý trávny porasť;
- zabrániť šíreniu invázných a nepôvodných rastlín,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín.

Regionálne biocentrum Kráľická tiesňava (20,9 ha) - k.ú. Radvaň (+ územie obcí Tajov a Králiky v záujmovom území mesta)

Špecifické biotopy v tiesňave Farebného potoka, v krasových dolomitoch, s výskytom viacerých chránených rastlinných a živočíšnych druhov. Územie je prevažne ochranným lesom. Je v kontakte so zastavaným územím obce Králiky.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabrániť šíreniu invázných a nepôvodných rastlín,
- odstraňovanie nepôvodných druhov drevín,
- individuálna ochrana jedincov tisu proti poškodzovaniu jeleňou zverou.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky I (16,9 ha) – len v dotyku s územím mesta (celé na území obce Malachov),

Zachovalé lúčne spoločenstvá na karbonátovom substráte na J a JV svahoch s malým zastúpením líniovej a skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie (suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápniťom podloží, nížinné a podhorské kosné lúky, pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi*). Je v kontakte so zastavaným územím mesta Banská Bystrica.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zabrániť šíreniu invázných a nepôvodných rastlín,
- extenzívne využívanie TTP so zachovaním nelesnej drevinovej vegetácie,
- zabezpečiť extenzívne využívanie trvalých trávnych porastov – pasienkov na extenzívne pasenie ovcami s počtom zvierat primeraným výmere,
- odstraňovať nežiaduci sukcesný zárasť v lúčnych spoločenstvách.

Regionálne biocentrum Pavelcovo (333 ha) - k.ú. Uľanka, Kostiviarska

Jeho jadrom je PR Pavelcovo vrátane OP. Tvoria ho prirodzené lesné porasty na prevažne karbonátovom substráte SV orientovaných svahov Starohorských vrchov s výskytom tisa obyčajného, ktorý v PR vytvára súvislé plochy alebo skupiny, kým na ostatnom území RBC sa vyskytuje jednotlivito

(celkovo viac ako 8 000 jedincov). Porasty sú tvorené bučinou, lipovou bučinou, lipovou javorinou, dealpínskou bučinou.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zvyšovať podiel prirodzenej obnovy porastov,
- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- chrániť vitálne tisy mimoriadnych dimenzií pri obnove lesných porastov ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- individuálna ochrana tisov proti poškodzovaniu jeleňou zverou,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Plavno – Šupín (604 ha) - k.ú. Šalková (+ územie obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta a územie obce Poniky mimo záujmového územia mesta)

Zachovalé bukové porasty (vápnomilné bukové lesy, bukové a jedľové kvetnaté lesy) a porasty s tisom obyčajným na karbonátovom podloží S až Z orientovaných svahov vo Zvolenskej kotline. Hodnotu územia znásobuje výskyt viacerých chránených druhov flóry (*Cypripedium calceolus*, *Pulsatilla subslavica*) i fauny. Jadrami RBC sú NPR Plavno a PR Šupín.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- chrániť vitálne tisy mimoriadnych dimenzií pri obnove lesných porastov ponechávaním vhodných ochranných stromov,
- individuálna ochrana tisov proti poškodzovaniu jeleňou zverou,
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty,
- optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži pre chránené druhy rastlín,
- časti územia s 5. stupňom ochrany ponechať na samovývoj,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Regionálne biocentrum Príboj (10 ha) - k.ú. Šalková (+ územie obce Slovenská Ľupča v záujmovom území mesta)

Prírodný súvislý porast duba zimného s prímiesou duba cerového na južných a juhovýchodných svahoch nad nivou Hrona, ktorý predstavuje severný okraj jeho rozšírenia. Rozsahom zodpovedá PR, je ochranným lesom. Na dubiny je viazaný výskyt viacerých chránených druhov živočíchov, najmä chrobákov a netopierov. RBC je v blízkosti urbanizovaných plôch (výrobná zóna obce Slovenská Ľupča, mesto Banská Bystrica – ČM XV Šalková, cesta I. a III. triedy, regionálna skládka TKO).

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- územie ponechať na samovývoj.

Regionálne biocentrum Stará kopa (12,9 ha) - k. ú. Banská Bystrica

Xerothermné lesné spoločenstvá na juhozápadne orientovanom svahu Starej kopy s výskytom duba plstnatého (*Quercus pubescens*), ktorý tu má izolovanú, na sever vysunutú lokalitu. Vyznačuje sa hojným výskytom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Jadrom RBC je PR Stará kopa.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- zachovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- v plnej miere a efektívne využívať podrastové spôsoby obnovy porastov,
- šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty,
- ponechávanie drevnej hmoty v porastoch,
- eliminovať nepôvodné druhy drevín,
- v častiach územia so 4. a 3. stupňom ochrany hospodáriť v spolupráci s územne príslušnou odbornou organizáciou ŠOP SR.

Biokoridory

Väčšina biokoridorov je viazaných na toky, ich aluviálne nivy a celé údolia – doliny (hydriko-terestrické biokoridory). V prípade terestrických biokoridorov môžeme uvažovať len o širokopásmových/celoplošných prepojeniach s využívaním jednotlivých geomorfologických

tvarov prevažne v lesnej krajine. Vzhľadom na zastúpenie rôznych taxonomických skupín živočíchov v biokoridoroch, s rôznymi nárokmi a schopnosťami vo väzbe na biologickú vodivosť, nie je možné plošne špecifikovať konkrétne prepojenia.

Nadregionálny biokoridor Hron

Je v kontakte s NRBC Ďumbierske Nízke Tatry, RBc Plavno – Šupín a v jeho trase sa nachádza RBc Majerská jelšina. Vymedzený je na nive Hrona, mimo zastavaných území a zahŕňa lužné lesy, slatiny, rašeliniská, vlhkomilné a lúčne spoločenstvá s nelesnou drevinou vegetáciou.

Hydricko-terestrický NRBC Hron je významným vodivým prvkom pre šírenie teplomilných rastlinných druhov, ktoré sa šíria až do okresu Brezno, preto naň nepriamo nadväzujú aj RBc Mackov bok, RBc Príboj, RBc Stará kopa, RBc Malachovské lúky a RBc Iľašská a Peťovská dolina.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,
- prechádza v okrese urbanizovanými územiami najväčšieho rozsahu, je nutné rešpektovať jeho prvotnú ekostabilizačnú funkciu,
- využívať územie tak, aby nedochádzalo k významnému narušeniu funkcie biokoridoru,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku a zabránenie havarijným situáciám, eliminácia zdrojov znečistenia,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v chýbajúcich úsekoch obnova brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám,
- regulované úseky v intravilánoch, kde nie je možné doplnenie brehových porastov kvôli vysokému opevneniu brehov, zapojiť do urbanistickej koncepcie sídiel výsadbou sprievodnej zelene,
- spriechodniť riečny stupeň v Šalkovej pre vodné organizmy.

Regionálny biokoridor Tok Bystrica

Na hornom toku vedie úzkou dolinou so sústredenými sídlami Dolný Harmanec, Harmanec s priemyselným areálom, na ktoré po stranách nadväzujú súvislé lesné komplexy. Od sútoku so Starohorským potokom vedie prevažne urbanizovaným prostredím ČM XVI Uľanka, ČM IV Kostiviarska a najmä ČM I Banská Bystrica. Na strednom toku Bystrice je niva v kontakte s NRBC Baranovo a RBc Pavelcovo.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku (Harmanec, Banská Bystrica) a na zabránenie havarijným situáciám,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v niektorých úsekoch (chýbajúce porasty, nevyhovujúca šírka) je nutná revitalizácia brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám.

Regionálny biokoridor Starohorský potok

Vedie spod Novej hole a najskôr prechádza lúčno-lesnou krajinou rekreačného areálu Donovaly a Motyčky, na viacerých úsekoch chýba sprievodná vegetácia toku. Na strednom a dolnom toku vedie úzkou dolinou v kontakte s lesmi a prechádza obcou Staré Hory. Okrem nevelkého úseku na hornom toku vedie popri frekventovanej ceste I. triedy Banská Bystrica - Ružomberok cez sedlo Donovaly.

Je v kontakte s NRBC Zvolen, NRBC Ďumbierske Nízke Tatry, NRBC Veľká Fatra a napája sa na RBK Bystrica.

Ekostabilizačné opatrenia, návrh režimu:

- plní funkciu hydricko-terestrického biokoridoru,
- ochrana a starostlivosť o brehové porasty,
- v niektorých úsekoch (chýbajúce porasty, nevyhovujúca šírka) je nutná revitalizácia brehových porastov druhmi zodpovedajúcimi prirodzeným spoločenstvám,
- opatrenia na zlepšenie kvality vody v toku.

Genofondovo významné lokality

Tab. B.12.2.1.1-1 Prehľad genofondovo významných lokalít na území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov	Označenie	Charakter lokality	K.ú.
-------	-----------	--------------------	------

Baranovo pod vedením	G18	lúčne spoločenstvá so sukcesným zárastom (súčasť ÚEV)	Sásová
Bučičie	G19	xerothermné spoločenstvá (z veľkej časti súčasť ÚEV)	Sásová (+ obec Nemce v záujm.území)
Jakub – Baranovo-Rovne	G17	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Kostiviarska, Sásová
Jakub 1	G12	xerothermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 2	G13	xerothermné spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 3	G14	xerothermné spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub 4	G15	xerothermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV, zasahuje do CHA)	Kostiviarska
Jakub 5	G16	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV a CHA)	Kostiviarska
Jakub mimo CHA	G11	xerothermné spoločenstvá na JZ svahu (súčasť ÚEV)	Kostiviarska
Názov	Označenie	Charakter lokality	K.ú.
Selce – skládka TKO	G65	lúčne spoločenstvá v blízkosti regionálnej skládky TKO	Šalková
Uľanka – pod Končitým	G4	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - Banské	G8	lúčne spoločenstvá južne orientovanej rázsochy nad sútokom Bystrice a Banského potoka (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - dolná lúka	G7	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka - horná lúka	G6	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Uľanka – nad tunelom	G5	lúčne spoločenstvá (súčasť ÚEV)	Uľanka
Urpínska lesostep	G68	lesostep na južných a juhozápadných svahoch Urpína s výskytom veľkého množstva vzácných a ohrozených druhov hmyzu (predovšetkým pavúkov a chrobákov) a zachovalých biotopov rastlín s chránenými druhmi vrátane viacerých druhov z čeľade vstavačovitých	Radvaň

Genofondovo významné lokality na území mesta Banská Bystrica vymedzené v Aktualizácii prvkov RÚSES okresu Banská Bystrica sa prekrývajú s niektorými lokalitami významnými z hľadiska ochrany prírody a krajiny (uvedené v kapitole B.12.1.1.5.), preto ich ďalej nehodnotíme ani nezobrazujeme v grafických výstupoch osobitne.

Genofondovo významné lokality podľa Aktualizácie RÚSES sa s lokalitami významnými z hľadiska ochrany prírody a krajiny (charakterizované v kap. B.12.1.1.5.) neprekrývajú.

Ekologicky významné segmenty krajiny

Ekologicky významné segmenty krajiny majú hlavný význam v zabezpečovaní druhovej a krajinnokoekologickej diverzity, zamedzení vodnej a veternej erózie, udržaní kvality vody, regulácii odtokových pomerov, vytvorení refúgií pre mnohé rastliny a živočíchy a vytváraní puľovacích zón zriedkavým ekosystémom. Vyznačujú sa vysokou reálnou alebo potenciálnou ekologickou stabilitou. Najhodnotnejšie z nich sú zaradené do siete prvkov RÚSES (biocentrá, biokoridory). Možno ich rozdeliť na dve skupiny:

1. územia s ochrannými lesmi (o) - územia s prevahou ochranných lesov v blízkosti zastavaných území,
2. krajinné priestory s mozaikou lesov, lúk, NDV (m) - plochy s najheterogénnejšou krajinnou pokrývkou, na prechode zo súvislých lesných komplexov do intenzívne využívanej krajiny.

Tab. B.12.2.1.1-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov na území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov prvku	Označenie	Katastrálne územie
Pod Vyhnatovou	E1m	Radvaň (+ obec Tajov v záujmovom území mesta)
Suchý vrch	E2m	Radvaň, Podlavice (+ obce Tajov, Králiky, Malachov v záujmovom území mesta)
Malachov - Flos	E4o	Radvaň (+ obec Malachov v záujmovom území mesta)
Lažtek	E5m	Radvaň (+ obce Horné Pršany, Malachov, Badín v záujmovom území mesta)
Pršianska terasa	E6o	Radvaň
Urpín	E7o	Radvaň, Banská Bystrica

B.12.2.1.2. Regionálny územný systém ekologickej stability v záujmovom území mesta Banská Bystrica

Územia tvoriace prvky kostry územného systému ekologickej stability v záujmovom území Banskej Bystrice sú podľa aktualizovaného RÚSES nasledovné:

Biocentrá

Nadregionálne biocentrum Ďumbierske Nízke Tatry (11 958 ha) - k.ú. Staré Hory, Motyčky, Donovaly, Baláže, Priechod, Podkonice, Moštenica, Hiadeľ, Medzibrod, Brusno, Pohronský Bukovec

Jadrami biocentra sú NPR Skalka a NPR Pod Latiborskou hoľou, je súčasťou ÚEV. Rôznorodosti geologického substrátu, členitosti reliéfu, značnému výškovému rozpätiu až do alpínskeho vegetačného stupňa zodpovedá aj pestrosť rastlinných (kalcifilné, acidofilné druhy) a živočíšnych spoločenstiev s viacerými chránenými a endemickými druhmi. Územie NRBC siaha aj do susedných okresov.

Nadregionálne biocentrum Veľká Fatra (4 807 ha) - k.ú. Dolný Harmanec, Turecká, Staré Hory

Vyznačuje sa mimoriadnou rozmanitosťou stanovišť rastlín a ich spoločenstiev, výskytom jedinečných druhových populácií a reliktných spoločenstiev. Niektoré druhy tu dosahujú geografické alebo výškové maximum v Západných Karpatoch, iné tu majú izolovaný výskyt v rámci Karpát. Početná je aj skupina endemických druhov a poddruhov. NRBC je jedným z najvýznamnejších refúgií veľkých mäsožravcov a ďalších typických horských druhov živočíchov Západných Karpát. Jadrami NRBC na území okresu sú NPR Harmanecká tisina, CHA Krásno a CHA Dekretov porast. NRBC je zároveň ÚEV.

Regionálne biocentrum Brvnište (136 ha) - k.ú. Priechod, Podkonice

Predstavuje zachovalé lesné (bukové, sutinové lesy), lúčne a krovinové porasty na kabanátovom substráte vo Zvolenskej kotline, vyznačujúce sa druhovou diverzitou, s chránenými druhmi rastlín a živočíchov. Jadrami RBC sú ÚEV Brvnište a Kopec. Územie je v kontakte so zastavanými plochami.

Regionálne biocentrum Lúky za hradom Slovenská Ľupča (8,7 ha) - k.ú. Slovenská Ľupča

Suchomilné travinnobylinné a krovinové biotopy na vápnitom podloží s J až Z expozíciou svahov nad nivou Hrona, s výskytom chránených rastlinných druhov (poniklec prostredný - *Pulsatilla subslavica*).

Regionálne biocentrum Mackov bok (9,8 ha) - k.ú. Slovenská Ľupča

Lokalita cenných xerothermných lúčnych a krovinových spoločenstiev nad nivou Hrona na vápencovom podloží s výskytom chránených druhov rastlín (poniklec slovenský) a živočíchov z radu Lepidoptera. Jadrom je PR Mackov bok. Súčasťou RBC v kontakte s nivou sú aj lesné spoločenstvá (ochranný les).

Regionálne biocentrum Tajovská lúka (10 ha) - k.ú. Tajov

Hodnotné, druhovo bohaté nelesné xerothermné krovinové a travobylinné porasty na vápnitom podloží severne orientovaného svahu, ktoré sú charakteristické výskytom chránených druhov flóry (*Cypripedium calceolus*).

Regionálne biocentrum Japeň (266,9 ha) - k.ú. Dolný Harmanec, Staré Hory

Zachovalé lesné spoločenstvá (prevažne horské javorovo-bukové lesy) s prechodom do horských lúčnych spoločenstiev s vhodnými podmienkami na rozvoj populácie lesných kurovitých vtákov, dutinových hniezdičov, sov, netopierov, veľkých šeliem a iných vzácnych druhov živočíchov a rastlín. Je súčasťou OP NP Veľká Fatra a CHVÚ Veľká Fatra.

Biokoridory

Regionálny biokoridor Ďumbierske Nízke Tatry - Lúky za hradom Slovenská Ľupča - Zelenovo

Spája NRBC Ďumbierske Nízke Tatry a RBC Lúky za hradom Slovenská Ľupča, nadväzuje na NRBC Ďumbierske Nízke Tatry – Poľana. Vedie nivou a lúčno-lesnou krajinou nad údolím Moštenického potoka, križuje dolinu Hrona medzi obcami Slovenská Ľupča a Lučatín. Po ľavej strane Hrona nie je vzhľadom na charakter lesnej krajiny vymedzený.

Tab. B.12.2.1.2-1 Prehľad genofondovo významných lokalít v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov	Označenie	Charakter lokality	K. ú.
Kopec	G63	xerothermné spoločenstvá na vápnitom podloží (súčasť ÚEV)	Priechod
Ľupčiansky skalný hrieb	G59	xerothermné spoločenstvá, lokalita zasahuje do PP	Slovenská Ľupča
Mackov bok	G64	xerothermné spoločenstvá, väčšina je súčasťou PR	Slovenská Ľupča
Nemce	G21	xerothermné spoločenstvá na južne orientovanom svahu Kajchiara s výskytom vzácných druhov flóry a fauny, napr. veternica lesná (<i>Anemone sylvestris</i>)	Selce
Podkonice gačiny	G60	xerothermné rastlinné spoločenstvá s výskytom vzácných druhov flóry a fauny, napr. veternica lesná (<i>Anemone sylvestris</i>), ľan žltý (<i>Linum flavum</i>)	Slovenská Ľupča
Priechod	G62	xerothermné spoločenstvá južne orientovanej rázsochy so zastúpením líniovej i skupinovej nelesnej drevinovej vegetácie	Podkonice Priechod
Selce Kajchiar	G20	xerothermné spoločenstvá na západne orientovanom svahu Kajchiara	Selce
Slovenská Ľupča – Za hradom	G56	xerothermné spoločenstvá na vápnitom podloží (súčasť ÚEV)	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča – penovcové pramenisko	G61	mokraďová lokalita v doline Ľupčice s trávno-bylinným porastom	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča - pri ceste	G57	xerothermné spoločenstvá v kontakte s intenzívne obhospodarovanými plochami	Slovenská Ľupča
Slovenská Ľupča – pahorok	G58	xerothermné spoločenstvá v kontakte s ornou pôdou, pravidelne kosené (súčasť ÚEV)	Slovenská Ľupča

Tab. B.12.2.1.2-2 Prehľad ekologicky významných prvkov krajiny mimo biocentier a biokoridorov v záujmovom území mesta Banská Bystrica - RÚSES

Názov prvku	Označenie	Katastrálne územie
Môlča – Háj	E8m	Môlča, Horná Mičiná
Môlča – Majerov	E9m	Môlča, Šalková
Driekyňa	E10m	Slovenská Ľupča, Ľubietová, Poniky, Lučatín
Kochlačka	E11m	Hronsek, Veľká Lúka
Zolná	E15m	Poniky, Strelníky, Ľubietová, Povrazník,
Kajchiar	E18m	Selce
Kopec	E19m	Priechod
Peniažky	E20m	Slovenská Ľupča, Podkonice, Priechod

B.12.2.2. Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)

B.12.2.2.1. Biokoridory a ich pufrčné zóny

Biokoridory sú definované ako potenciálne priestory pre energetické toky v území, evidentne tu dochádza k pohybu prírodných prvkov a je bezpodmienečne nutné zachovať kontinuitu tohto priestoru. Zároveň to je priestor, ktorý využíva človek pre svoje aktivity ako dopravný koridor.

Plocha biokoridoru je vymedzená ako najnutnejší priestor tak, aby bol schopný plniť svoju základnú funkciu a mohli tu byť zachované pôvodné, jestvujúce prírodné prvky resp. tak, aby

tieto plochy tvorili základ, kostru plôch zelene, rekreačných plôch. Vo vymedzenej ploche biokoridoru a jeho puфраčnej zóny je možné zlúčiť funkciu ekostabilizačnú a funkciu mestskej zelene resp. funkciu rekreačnú (pešie a cyklistické chodníky, rekreačné a športové areály, detské ihriská), kde je vhodná prevaha prírodných prvkov.

Puфраčná zóna je ochranným pásmom biokoridoru, plochou s prechodovou funkciou medzi samotným biokoridorom a zastavaným územím. Hranica puфраčných zón biokoridorov je v krajine daná prírodnou hranicou terás toku a znamená prirodzené geomorfologické ohraničenie biokoridoru.

Biokoridor nadregionálneho významu:

- A.1 Rieka Hron – alúvium hlavného toku,

Biokoridory regionálneho významu:

- B.1 Starohorský potok
B.2 Bystrica

Biokoridory miestneho významu:

- C.1 neuvedené
C.2 Dolina Tajovského potoka (pôvodne uvedený v MÚSES ako regionálny biokoridor)
C.3 Dolina Malachovského potoka (pôvodne uvedený v MÚSES ako regionálny biokoridor)
C.4 Dolina Veľkého Plavna
C.5 Dolina Malého Plavna
C.6 Dolina Môlčanského potoka
C.7 Mičinské údolie
C.8 Doliny
C.9 Iliašská dolina
C.10 Dolina Pod Dedovec
C.11 Dolina Zábřež (Škradno)
C.12 Dolina nad cementárňou
C.13 Dolina Nemčianskeho potoka
C.14 Dolina Rudlovského potoka
C.15 Dolina Lelekovo
C.16 Dolina Starohorského potoka
C.17 Chotárna dolina
C.18 Vozná dolina
C.19 Dolina Pod hrable
C.20 Dolina Pod Homolu
C.21 Banská dolina
C.22 Sásovská dolina
C.23 Dolina Pod Včelinec
C.24 Dolina Pod Baranovo
C.25 Dolina Podbaranovo
C.26 Dolina Nad Strážou
C.27 Dolina Košiarskeho potoka
C.28 Údolie Dolného Cigarova
C.29 Údolie Horného Cigarova
C.30 Hlboká dolina
C.31 Dolina Duliarovo
C.32 Dolina Hámorská
C.33 Dolina Laskomerského potoka
C.34 Dolina Uňadovo
C.35 Dolina Stará Siatina
C.36 Dolina Jazvečia

- C.37 Dolina Drieňová
- C.38 Dolina Mokrú
- C.39 Dolina Kopanice
- C.40 Dolina Riečanky
- C.41 Dolina Farebného potoka
- C.42 Dolina Mútňanského potoka
- C.43 Dolina Pod Soliská
- C.44 Skubínska dolina
- C.45 Dolina Uduaná – Radvanský potok
- C.46 Dolina Pod záhradky
- C.47 Suchá dolina (Tulská)
- C.48 Havranská dolina ((Internátna)
- C.49 Dolné údolie
- C.50 Dolina Pod Flosom
- C.51 Dolina Pod Kopanicami
- C.52 Dolina Podháň
- C.53 Dolina potoka Kremnička
- C.54 Dolina potoka Rakytovec
- C.55 Čierne blato

B.12.2.2. Ekologicky významné segmenty

Ekologicky významné segmenty sú lokality so zachovanými prírodnými hodnotami a z dôvodu zachovania bio- a geodiverzity je potrebné ich uchovať v čo najväčšom rozsahu. Predstavujú prvky a štruktúry krajiny s ekostabilizačnou funkciou, ktoré sa vyznačujú vysokou bio- a geodiverzitou, prípadne sa tu zaznamenal výskyt zriedkavých a vzácných druhov a spoločenstiev, definované boli na základe údajov o flóre, vtákoch, mäkkýšoch, hmyze a geológii. Sú to genofondové plochy uvedených skupín. Okolie Banskej Bystrice je v súčasnosti ešte stále bohaté na takéto lokality, čo by malo mesto využiť v svoj prospech. Ich ďalší osud je aj otázkou kultúrnosti a vzťahu obyvateľov mesta k svojmu prostrediu.

Nižšie sú uvedené ekologicky významné segmenty identifikované v ÚSES k. ú. mesta Banská Bystrica podľa predmetu významnosti:

- Flóra: 1-16, 18-30, 32-41, 43-50, 54-55, 57, 59-64, 66, 68-74, 77-78, 80
- Vtáky: 10, 15, 21, 32, 47-49, 51-53, 55-60, 62-63, 65, 67, 74, 76
- Mäkkýše: 23, 59, 63, 64
- Hmyz: 21, 23, 49, 51, 56-57, 59, 62, 66
- Geológia: 17, 21, 27, 31-32, 42, 59-60, 64, 66, 75, 77, 79, 81

Pozn.: EVS č. 33, 38, 42, 43 a 76 ležia mimo riešeného územia mesta Banská Bystrica

B.12.3. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na chránené územia prírody a krajiny a prvky územného systému ekologickej stability

V kapitole sú popísané lokality, kde v zmysle ÚPN mesta dochádza ku stretom navrhovaného rozvoja mesta so záujmami ochrany prírody a krajiny. Ide najmä o strety funkčných plôch, kde je najväčší predpoklad prípadného negatívneho pôsobenia, pri líniových stavbách (najmä dopravných) nie sú hodnotené súčasné stavby, s ktorými počíta aj ÚPN mesta, líniové stavby v rámci posudzovaných plôch nie sú hodnotené samostatne.¹¹

¹¹ *Hodnotené sú len tie rozvojové zámery, ktoré sú navrhované do r.2025, t.j. návrh a územná rezerva. Výhľadové zámery sú popísané, ale nie sú hodnotené.*

B.12.3.1. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica do roku 2025 na chránené územia prírody a krajiny

B.12.3.1.1. Chránené územia prírody a krajiny

Chránený areál Malachovské skalky (CHU-B1)

Nachádza sa v k. ú. Radvaň na hrane tzv. Pršianskej terasy nad dolinou Malachovského potoka. Patrí k najohrozovanejším a tým i k najproblematickejším chráneným územiám v riešenom území. Je vyhlásený z dôvodu zabezpečenia ochrany jednej z najsevernejších lokalít rozšírenia teplomilných druhov fauny a flóry v okolí Banskej Bystrice a zároveň významnej krajinnej dominanty v bezprostrednej blízkosti urbanizovaného územia.

CHA je často navštevovaný a ovplyvňovaný vďaka svojej polohe medzi starou zástavbou v doline Malachovského potoka a novou, vznikajúcou na Pršianskej terase. Vzhľadom na súčasnú výstavbu je na územie vyvíjaný silný antropický tlak. Majitelia nevysporiadaných pozemkov neustále žiadajú posúvanie hranice chráneného územia. Stavebné pozemky sú v bezprostrednom kontakte s chráneným areálom, realizáciou výstavby došlo ku kompromisnému zníženiu pôvodnej výmery.

Vo východnej časti CHA je jeho územie v tesnom dotyku s plochou rodinných domov mestského typu bez izolačného (nárazníkového) pásma. ÚPN mesta v tomto prípade preberá ÚPN Z Pršianska terasa Banská Bystrica, schválený dňa 26.4.2005 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 353/2005-MsZ, vrátane jeho zmien a doplnkov z rokov 2008-2011.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú diskutabilné (irelevantné) bez možnosti vytvorenia pufrácej zóny.

Chránený areál Podlavické výmole (CHU-L1)

Chránené územie (CHÚ) leží celé na ploche lesoparku. Tu má byť prioritnou ochrana prírody a krajiny, preto do CHA ani do jeho blízkosti nemajú byť umiestňované rekreačné stavby a zariadenia vrátane ohnísk. Vo vzdialenosti cca 100 m od JV výbežku CHA je vo forme urbanistickej rezervy navrhovaná výstavba rodinných domov.

Opatrenia:

- **Neumiestňovať akékoľvek rekreačné stavby, požiadavku zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.**
- **Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu CHA zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP.**

Prírodná rezervácia Urpínska lesostep (CHU-L2/S)

CHÚ leží celé na ploche mestského rekreačného lesa (lesoparku). Tu má byť prioritnou ochrana prírody a krajiny, preto do PR ani do jej blízkosti nemajú byť umiestňované rekreačné stavby a zariadenia vrátane ohnísk.

Opatrenia: V rámci navrhovanej funkcie (regulatív PS 02) obmedziť funkčné využitie na primárne prípustné funkcie, na území CHA neumiestňovať akékoľvek rekreačné stavby, požiadavku zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.

S rozvojom funkčných plôch navrhovaných v ÚPN mesta do roku 2025 nie sú v priamej kolízii nasledovné chránené územia prírody a krajiny:

- CHA Malachovské skalky (jestvujúca zástavba rodinnými domami je ale v dotyku s CHA),
- PP Tajovská kopa,
- PP Kráľická tiesňava (jestvujúca zástavba rodinnými domami je ale v tesnej blízkosti až dotyku s PP),
- PP Horná roveň,
- NPR Plavno (vo vzdialenosti cca 150 m od západného okraja NPR sa nachádza dobývací priestor ponechávaný ako funkčný do r. 2025 a vo vzdialenosti cca 150 m od severného okraja NPR je navrhovaný výhľadový obchvatový systém mesta),
- PR Stará kopa,
- PR Uňadovo,

- CHA Podlavické výmole,
- PR Pavelcovo (k východnému okraju PR prilieha v dĺžke cca 300 m jestvujúca zástavba RD s občianskym vybavením),
- NPR Príboj (v tesnej blízkosti južného okraja NPR vedie trasa cesty R1 s kategóriou MR 22,5/80 a železničná trať č. 172),
- CHA Jakub (v tesnej blízkosti západného okraja CHA vedie trasa železničnej trate č. 170 a na území CHA uvažuje ÚPN výhľadovo s mestským športovo-rekreačným areálom),
- PR Baranovo.

S navrhovaným rozvojom záujmového územia mesta Banská Bystrica nie je v priamej kolízii ani jedno z nižšie uvedených maloplošných chránených území prírody:

- PR Mackov bok,
- PP Kremenie,
- NPR Mláčik,
- NPR Badínsky prales (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta),
- PR Kozlinec,
- PR Harmanecký Hlboký jarok,
- NPR Svrčinník,
- NPR Harmanecká tisina,
- CHA Krásno,
- PP Majerova skala,
- CHA Dekretov porast.

B.12.3.1.2. Chránené stromy

Urpínska alej (CHS-O1)

Aj keď prevažná časť stromov Urpínskej aleje rastie na ploche určenej v ÚPN mesta pre verejnú zeleň, môžu byť niektoré situované aj na ploche navrhovanej na rozvoj občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry.

Opatrenia: Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu chránených stromov zohľadniť v detailnejšej ÚPD, ÚPP, resp. v PD, rovnako ako v návrhu technológie výstavby, tak aby nedošlo k ich poškodeniu, minimálne je však potrebné rešpektovať ochranné pásmo jednotlivých stromov (šírka koruny).

*

Ďalšie chránené stromy na území mesta (kapitola B.12.1.1.2.) nie sú negatívne dotknuté návrhom jeho rozvoja.

B.12.3.1.3. Európska sústava chránených území Natura 2000

S rozvojom funkčných plôch navrhovaných v ÚPN mesta do roku 2025 na jeho území nie sú v priamej kolízii nasledovné ÚEV:

- ÚEV Baranovo 0299 (v dotyku so západným okrajom ÚEV prebieha po celej dĺžke železničná trať č. 170, v dotyku s ÚEV je v lokalite Roveň – ČM III Jakub vo výhľade navrhovaný rekreačno-športový areál a areál agroturizmu, rovnako len vo výhľade po r. 2025 uvažuje ÚPN mesta na území ÚEV, ako s jednou z možností umiestnenia, s mestským športovo-rekreačným areálom),
- ÚEV Príboj 0062 – NPR Príboj (v tesnej blízkosti južného okraja NPR vedie trasa cesty R1 s kategóriou MR 22,5/80 a železničná trať č. 172)
- ÚEV Plavno 0199 – NPR Plavno (vo vzdialenosti cca 150 m od západného okraja NPR sa nachádza dobývací priestor ponechávaný ako funkčný do r. 2025 a vo vzdialenosti cca 150 m od severného okraja NPR je navrhovaná trasa výhľadového obchvatového systému mesta).

S rozvojom funkčných plôch navrhovaných v ÚPN mesta do roku 2025 na jeho území nie sú v priamej kolízii nasledovné ÚEV navrhované v II. etape:

- ÚEV Majerská jelšina 0693 (v dotyku so severným výbežkom ÚEV však navrhuje ÚPN mesta mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2 a vo výhľade aj plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry),

- ÚEV Kremnická skalka 0691 (do južnej časti ÚEV zasahujú zjazdové trate plochy komplexného strediska RaCR Králiky, schválené v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XII. etapa – lokalita č.147 – Králiky uzn. MsZ č. 482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006),
Opatrenia: Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmierňujúce opatrenia až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z.
- ÚEV Iliášská a Peťovská dolina 0686 (západná časť ÚEV je v tesnom dotyku s výhľadovo uvažovanými plochami bývania a OV – obytný súbor Iliáš a severná časť ÚEV s povrchovým úsekom trasy výhľadového obchvatového systému mesta).

S výhľadovými zámermi ÚPN mesta môže byť z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta v kolízii ÚEV Badínsky prales 0044 (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta).

Z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta nie sú so žiadnymi zámermi ÚPN mesta v priamej kolízii nasledovné:

- ÚEV 0241 Svrčinník,
- ÚEV 0238 Veľká Fatra,
- ÚEV Ďumbierske Nízke Tatry 0302.

Z ÚEV ležiacich v záujmovom území mesta môže byť s výhľadovými zámermi ÚPN mesta v kolízii ÚEV II.etapy Horná skala 0689 (leží v dotyku s trasou výhľadového obchvatového systému mesta).

Z ÚEV II. etapy ležiacich v záujmovom území mesta nie sú so žiadnymi zámermi ÚPN mesta v priamej kolízii nasledovné:

- ÚEV Kotelnica 0688,
- ÚEV Riečka 0692,
- ÚEV Tajovská lúka 0690.

B.12.3.1.4. Lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny

2. Genofondovo významná lokalita Duliarovo (EVL-R3/S)

Celá lokalita leží na ploche chatovej osady Šípovo v ČM III Jakub. Rozsah chatovej osady (ako rekreačná zóna Jakub – Šípovo) však bol schválený MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky V.etapa (VZN č. 80/2000 s účinnosťou od 5.4.2000).

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významnú lokalitu treba zrejme odstrániť v aktualizovanom MÚSES.

3. Anorganicky významná lokalita Cigarovo (EVL-B13/S)

Lokalita sa nachádza na ploche záhrady rodinného domu. ÚPN mesta s rozvojom v lokalite nepočíta.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES a prípadne určiť opatrenia.

4. Genofondovo významná lokalita Cmarovo (EVL-R4)

Juhovýchodná časť lokality leží na ploche verejnej zelene navrhovanej v ÚPN mesta do roku 2025 na dotvorenie okolitých navrhovaných obytných súborov, plôch občianskeho vybavenia a agroturizmu v ČM IV Kostiviarska. Malá časť západného cípu lokality leží na ploche výhľadového rekreačno-športového areálu Cmarovo-Vysielač.

Opatrenia: Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v projekte verejnej zelene, prípadne rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.

5. Genofondovo významná lokalita Hrby biotop európskeho významu 91E0* (EVL-D1)

Južná časť lokality leží na ploche OS Borovicový háj 1, čiastočne aj na ploche OS Borovicový háj 3. Výstavba rodinných domov v OS Borovicový háj 1 a 3 bola schválená v rámci ZaD ÚPN-A Banská Bystrica č. XXVII, lokalita č. 163, uzn. MsZ č.184/2008 zo dňa 27.3.2008 (VZN č. 5/2008).

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.

6. Genofondovo významná lokalita Sásová Hájik (EVL-B3/S)

Do západného segmentu lokality v ČM XII Sásová pozostávajúcej z dvoch samostatných častí, zabieha súčasná plocha rodinných domov.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.

7. Genofondovo významná lokalita Kostiviarska – Jakub
biotop európskeho významu 6510 (EVL-B1/S, EVL-R5/S)

Lokalita pozostáva z troch samostatných častí v ČM III Jakub.

Do severnej časti zabieha súčasná polyfunkčná plocha občianskeho vybavenia a malopodlažnej bytovej zástavby. V skutočnosti je však väčšia časť kolíznej plochy nezastavaná a leží na ťažko zastaviteľných svahoch, takže v kolízii zostáva len menšia časť pri ceste č. I/59.

Do južnej časti zabieha súčasná plocha občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, ktorá bola 21.9.2004 schválená (ako lokalita č. 96) MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky IX. etapa (VZN č. 135/2004 s účinnosťou od 5.11.2004). Táto časť lokality je v dotyku s navrhovanými športovo-rekreačnými plochami (ale menšou plochou aj na ich území) Lom Kostiviarska.

Stredná časť leží na ploche chatovej osady Šípovo. Rozsah chatovej osady (ako rekreačná zóna Jakub – Šípovo) však bol schválený MsZ v Banskej Bystrici v ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - Zmeny a doplnky V. etapa (VZN č. 80/2000 s účinnosťou od 5.4.2000).

Opatrenia:

- **Náprava stavu je irelevantná, rozsah genofondovo významnej lokality upraviť podľa stavových funkčných plôch v rámci aktualizácie MÚSES .**
- **Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP športovo-rekreačných plôch.**

10. Floristicky významná lokalita Kostiviarska (EVL-B14)

Lokalita je v dotyku s navrhovaným obytným súborom rodinných domov Roháčovo 5.

Opatrenia:

- **Prípadné požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu genofondovo významnej lokality zohľadniť v detailnejšej ÚPD alebo ÚPP.**

11. Genofondovo významná lokalita Tajchy a Kwartová (EVL-L5, EVL-V1, EVL-R2/S, EVL-R1)

Lokalita pozostáva z dvoch samostatných častí v ČM IX Radvaň – UO Mútno-Králiky, z ktorých na ploche západnej časti je v rámci vodohospodárskych opatrení navrhovaná MVN, a do malého výbežku východnej časti zabieha plocha navrhovaného rekreačno-športového areálu Králiky - Kwartová. Východná časť leží takmer celá na súčasnej ploche zimných športov. Celá lokalita sa nachádza na ploche navrhovaného lesoparku – časť Králiky.

Genofondovo hodnotné územie sa po realizácii návrhu ÚPN zmenší a výskyt najväčšej populácie druhu *Dactylorhiza sambucina* v širokom okolí Banskej Bystrice (viac ako tisíc kvitnúcich jedincov) bude zredukovaný.

ÚPN mesta v tomto prípade preberá schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky (schválené uzn. MsZ č.482/2006-MsZ z 31.01.2006).

Opatrenia:

- **Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.**
- **Pri vytváraní vodnej plochy rešpektovať požiadavky orgánov ochrany prírody.**
- **V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.**

12 a 13. Mokrad' Stádlo I a II (EVL-L2, EVL-L3)

Obe mokrade ležia na území navrhovaného lesoparku v ČM IX Radvaň – UO Mútno-Králiky.

Opatrenia:

- **Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES.**
- **V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.**

20. Genofondovo významná lokalita Skubín (EVL-B4/S, EVL-D2)

ÚPN mesta uvažuje v priestore lokality s vedením vonkajšieho cestného okruhu funkčnej triedy B2, čo jej územie nielen zmenší, ale ju aj rozdelí na 2 časti. Do severného cípu lokality zasahuje územie súčasných rodinných domov a na východnom okraji počíta ÚPN mesta s výhľadovou plochou rodinných domov (OS Dolinky 2).

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality treba upraviť pri aktualizácii MÚSES podľa súčasnej zástavby a navrhovanej mestskej komunikácie. Pri nasledovnej aktualizácii ÚPN zväziť redukciu lokality rodinných domov Dolinky 2.

21. Genofondovo významná lokalita Močiare (EVL-B5, EVL-L1/S, EVL-R6, EVL-Z1)

Lokalita pozostáva zo štyroch územne samostatných segmentov.

Na časti západného segmentu navrhuje ÚPN mesta botanickú záhradu, rekreačno-športovú plochu Pod vrškami a v rámci vodohospodárskych opatrení aj MVN Udurná 3 (pričom celý segment leží na ploche lesoparku).

Na celom severnom segmente navrhuje ÚPN mesta výstavbu rodinných domov v rámci OS Fončorda – Za Moskovskou a Moskovská – Pod vrškami. Pre väčšiu časť stredného segmentu sú uzn. č. 958/2010-MsZ zo dňa 21.9.2010 (VZN č.12/2010) schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXVII.etapa, IBV Moskovská ulica, lokalita č.184, pričom v rámci pripomienkového konania súhlasila s výstavbou RD v tomto priestore aj ŠOP SR.

Na ploche juhovýchodného segmentu navrhuje ÚPN mesta plochy verejnej zelene v podobe parkov a parkových úprav.

Opatrenia:

- **V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.**
- **V navrhovanej botanickej záhrade je nevyhnutné rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality. Ešte pred projektovou prípravou treba vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôbiť zameranie a územné rozvrhnutie botanickej záhrady (výstavba objektov len v území mimo EVL, výsadba len miestnych druhov, zakomponovanie súčasných významných biotopov atď.).**
- **Pri realizácii rekreačno-športových plôch tiež rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôbiť územné rozvrhnutie (výstavba objektov len v území mimo EVL, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).**
- **Pri projekte verejnej zelene zohľadniť požiadavky orgánov ochrany prírody na druhové zloženie vegetácie, resp. iné požiadavky vyplývajúce z charakteru genofondovej plochy.**
- **Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES podľa schváleného a navrhovaného rozsahu výstavby rodinných domov.**

22. Mokrad' Močiare (EVL-Z2)

Na lokalite navrhuje ÚPN mesta botanickú záhradu.

Opatrenia:

- **V navrhovanej botanickej záhrade je nevyhnutné rešpektovať špecifikum genofondovo významnej lokality.**
- **Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôbiť zameranie a územné rozvrhnutie botanickej záhrady (výstavba objektov len v území mimo EVL, výsadba len miestnych druhov, zakomponovanie súčasných významných biotopov, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).**

23. Floristicky významná lokalita Močiare biotop európskeho významu 5130 (EVL-B6)

ÚPN mesta navrhuje v priestore lokality výstavbu rodinných domov Moskovská – Pod vrškami, pre ktorú sú uzn. č. 958/2010-MsZ zo dňa 21.9.2010 (VZN č.12/2010) schválené ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXVII.etapa, IBV Moskovská ulica, lokalita č.184. V rámci pripomienkového konania k ZaD súhlasila s výstavbou RD v tomto priestore aj ŠOP SR. Navrhovaná zástavba túto lokalitu zlikviduje.

Opatrenia:

- **Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významná lokalita je v návrhu ÚPN mesta obmedzená na jej južnú časť.**
- **Lokalitu prípadne ju vypustiť pri aktualizácii MÚSES.**

24. *Floristicky významná lokalita Nad Fončordou
biotopy európskeho významu 6210 a 5130
(EVL-B7, EVL-B8, EVL-B9, EVL-D3)*

ÚPN mesta navrhuje v priestore lokality výstavbu rodinných domov v OS Nad Tulskou 1 a 2, čiastočne aj OS Fončorda – Za Moskovskou, ako aj trasu miestnej komunikácie funkčnej triedy C2. Navrhovaná výstavba túto lokalitu zlikviduje, čo zapríčini zánik floristicky významnej lokality s biotopmi európskeho významu a s výskytom regionálne významných druhov rastlín uvedených aj v Červenom zozname rastlín Slovenska (*Linum flavum*, *Linum austriacum*, *Gentiana cruciata*, *Petrorhagia saxifraga*) a s najpočetnejšou populáciou ľanu rakúskeho (*Linum austriacum*) vo Zvolenskej kotline.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, genofondovo významnú lokalitu zrejme vypustiť pri aktualizácii MÚSES.

26. *Genofondovo významná lokalita Laskomerská dolina
biotop európskeho významu 6510
(EVL-B10, EVL-D4)*

Na prevažnej časti lokalitu uvažuje ÚPN mesta so sprievodnou zeleňou komunikácií, v dotyku s ňou je však menšia plocha navrhovanej výstavby rodinných domov (OS Graniar 1, Graniar – Nad amfiteátrom 4, obmedzene aj Graniar – Nad amfiteátrom 1). Severozápadný cíp lokality pretína navrhovaná trasa vonkajšieho mestského dopravného okruhu vo funkčnej triede B2, ako aj obslužná komunikácia vo funkčnej triede C2 viazaná na výstavbu rodinných domov.

Opatrenia:

- **Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období), prehodnotiť zmyslupnosť prípadného zachovania redukovaných významných biotopov a tomu prispôbiť trasy navrhovaných komunikácií i územné rozvrhnutie ich sprievodnej zelene.**
- **Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.**

27. *Mokrad' Podryba (EVL-Z3)*

Celá lokalita je zriedkavým biotopom na území mesta Banská Bystrica (zvyšok mŕtveho ramena Hrona s biotopom vysokých ostríc a jelšového lesa, s výskytom širokej garnitúry živočíšnych druhov z radov vtákov, plazov, obojživelníkov a rýb). Návrh ÚPN tu uvažuje s funkciou verejnej zelene vo forme verejných parkov a parkových úprav. Táto funkcia by nemala byť v zásadnom rozpore s hodnotami lokality, pokiaľ sa v nej nebude meniť druhové zloženie, t. j. zostane fakticky v terajšom stave. Požiadavka je v zásade taktiež realizovateľná.

Opatrenia:

- **Ešte pred projektovou prípravou vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období).**
- **Na ploche mokrade nemeniť druhové zloženie, t. j. ponechať ju v podstate v súčasnom stave – požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD.**

31. *Mokrad' Budín (EVL-D5)*

Návrh ÚPN uvažuje s vedením trasy miestnej komunikácie funkčnej triedy B2 tak, že trasa pretína jej severovýchodný okraj (v dĺžke cca 200 m). Celá lokalita je v ÚPN mesta navrhovaná ako sprievodná zeleň okolo vodných tokov s rekreačnou a ochrannou funkciou.

Opatrenia:

- **Ešte pred projektovou prípravou výstavby komunikácie vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období).**
- **Na ploche mokrade nemeniť druhové zloženie, t. j. ponechať ju v podstate v súčasnom stave – požiadavku zohľadniť v PD.**
- **Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.**

33. Genofondovo významná lokalita Malachovské skalky – okolie (EVL-B11, EVL-B12)

Do východného segmentu lokality, pozostávajúcej z troch samostatných častí, zasahuje na dvoch miestach navrhovaná výstavba rodinných domov (OS Pršianska terasa – sever a Nad Stupami). V medzere medzi stredným a východným segmentom (v dotyku so stredným segmentom) vedie trasa navrhovanej miestnej komunikácie funkčnej triedy B2.

Podstatnú časť stredného segmentu zaberá navrhovaná výstavba rodinných domov (OS Pršianska terasa – Vlčia jama).

ÚPN mesta v tomto prípade preberá ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXI. etapa, Pršianska terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky, schválené dňa 24.6.2008 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 227/2008-MsZ (VZN č. 12/2008 s platnosťou od 1.8.2008) v znení následných zmien a doplnkov. Táto ÚPD bola schválená aj orgánmi ŠOP.

Opatrenia: Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.

35. Genofondovo významná lokalita Iliášská dolina biotopy európskeho významu 6210*, 6510 a 5130 (EVL-L4/S)

Väčšia časť stredného segmentu lokality pozostávajúcej zo štyroch oddelených častí leží na súčasnej ploche lesoparku. Na území južného segmentu sa nachádza bývalý dobývací priestor, v súčasnosti postupne rekultivovaný. ÚPN mesta navrhuje na ploche západného segmentu lokality do roku 2025 športovo-rekreačné plochy, ktoré majú byť vo výhľade po r. 2025 ďalej rozširované v súvislosti s výstavbou OS Iliáš.

Opatrenia:

- **V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.**
- **Rozsah genofondovo významnej lokality upraviť pri aktualizácii MÚSES.**

*

S rozvojom funkčných plôch navrhovaných v ÚPN mesta na jeho území do roku 2025 nie sú v priamej kolízii nasledovné lokality významné z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

- 1 - genofondovo významná lokalita Háj,
- 8 - floristicky významná lokalita Jakub (v dotyku s lokalitou prebieha trasa železničnej trate č. 170),
- 9 - floristicky významná lokalita Sásovská dolina (v dotyku s lokalitou je vo forme územnej rezervy navrhovaná MVN Grunty),
- 14 - genofondovo významná lokalita Zemanová,
- 15 - mokraď Zemanová,
- 16 - mokraď Vodná nádrž Suchá - Mútne jazero (v dotyku s mokraďou sú vo forme územnej rezervy navrhované športové plochy Mútne),
- 17 - genofondovo významná lokalita Galovo,
- 18 - mokraď Uhliská,
- 19 - genofondovo významná lokalita Podskalky (vo vzdialenosti necelých 100 m od severovýchodného okraja lokality navrhuje ÚPN mesta vo forme územnej rezervy plochu rodinných domov OS Podskalky 3 a 5),
- 25 - floristicky významná lokalita Za THK (v dotyku s lokalitou sú súčasné plochy rodinných domov),
- 28 - Majerská jelšina a okolie (prakticky v dotyku so severným okrajom lokality však navrhuje ÚPN mesta ako územnú rezervu plochy občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, ako aj mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2),
- 29 - floristicky významná lokalita pri skládke TKO Škradno,
- 30 - genofondovo významná lokalita Svibina,
- 33 - CHA Malachovské skalky a okolie,
- 36 - významnejšie územia s výskytom tisu obyčajného (6 lokalít).

S navrhovaným rozvojom záujmového územia mesta Banská Bystrica nie je v priamej kolízii ani jedna z nižšie uvedených genofondových lokalít

- 34 - genofondovo významná lokalita Pod Kopanicami (mimo územia mesta Banská Bystrica),

rovnako ako ďalšie genofondové lokality ležiace mimo riešené územie, zobrazené vo výkrese č. 6b – Ochrana prírody a tvorba krajiny.

B.12.3.2. Opatrenia na zmiernenie možných negatívnych vplyvov navrhnutého rozvoja mesta Banská Bystrica na územný systém ekologickej stability

Funkcie navrhované v ÚPN mesta sú porovnané s dvoma dokumentmi, a to: Regionálnym (RÚSES) a Miestnym (MÚSES) územným systémom ekologickej stability. V prípade hierarchicky rozdielného zaradenia jednotlivých prvkov je uvádzaná úroveň podľa novšieho dokumentu. Za špecifikum a súčasne nedostatok MÚSES považujeme, že nevydelil biocentrá ani genofondové plochy. Vzhľadom na obdobie vzniku oboch spomínaných dokumentov pokladáme za nevyhnutné vypracovať pre k. ú. Banskej Bystrice aktuálny Miestny územný systém ekologickej stability s vymedzením všetkých typov prvkov.

B.12.3.2.1. Biocentrá nadregionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)

Nadregionálne biocentrum Baranovo (USES-Z1/S)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií, v dotyku s ÚEV je len v lokalite Roveň – ČM III Jakub vo výhľade po roku 2025 navrhovaný rekreačno-športový areál a areál agroturizmu, rovnako len vo výhľade uvažuje ÚPN mesta v dotyku s územím NRBC, ako s jednou z možností umiestnenia, s mestským športovo-rekreačným areálom. Časť biocentra (na území mesta Banská Bystrica) je tvorená súčasnými plochami prímestského lesa, výhľadovo sa má do južnej časti biocentra rozšíriť plocha lesoparku.

Opatrenia:

- **Vykonať biologický prieskum a jeho výsledky použiť ako podklad pre projekt a štatút lesoparku, pričom biologicky najcennejšie plochy sa majú ponechať bez zásahu.**

Nadregionálne biocentrum Kremnické vrchy (USES-R1)

Južný cíp biocentra na území ČM IX Radvaň (UO Mútno – Králiky) zasahuje do navrhovaných zjazdových tratí v rámci plôch zimných športov Centra rekreácie a CR Banská Bystrica – Králiky, schválených v rámci ÚPN aglomerácie Banská Bystrica - ZaD XII. etapa – lokalita č.147 – Králiky uzn. MsZ č. 482/2006-MsZ zo dňa 31.1.2006.

Opatrenia: Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmiernujúce opatrenia až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

Nadregionálne biocentrum Riečka – Lackov grúň – Košiar (USES-Z2/S)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Južná časť biocentra je tvorená lesoparkom Banská Bystrica.

Opatrenia: V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.

Nadregionálne biocentrum Horná Roveň – Badínsky prales – Horná skala (USES-D6)

Na území nadregionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Severovýchodný výbežok biocentra je v dotyku s navrhovanou rekreačnou mestskou komunikáciou funkčnej triedy B2. Mimo územia Banskej Bystrice v k.ú. obce Badín je biocentrom vedená výhľadová trasa obchvatového systému mesta.

Opatrenia:

- **Vykonať biologický prieskum a jeho výsledky použiť ako podklad pre PD ciest, pričom biologicky najcennejšie plochy sa majú ponechať bez zásahu.**
- **Vzhľadom na rozsah a charakter kolízie riešiť zmierňujúce opatrenia rýchlostnej komunikácie až v rámci procesu hodnotenia vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov.**

B.12.3.2.2. Biocentrá regionálneho významu (podľa aktualizovaného RÚSES)

Regionálne biocentrum Kráľická tiesňava

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Pavelcovo

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Stará kopa

Na území regionálneho biocentra nie sú v ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Vo výhľade po roku 2025 však ÚPN mesta v dotyku s RBc uvažuje s realizáciou OS Iliáš.

Regionálne biocentrum Iliášská a Peťovská dolina

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do roku 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Vo výhľade po roku 2025 však ÚPN mesta v dotyku s RBc uvažuje s realizáciou OS Iliáš, pričom západný výbežok biocentra pretína výhľadová miestna komunikácia funkčnej triedy C2. V dotyku s RBc uvažuje ÚPN mesta po roku 2025 s povrchovým úsekom trasy výhľadového obchvatového systému mesta.

Regionálne biocentrum Šupín - Plavno

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Severozápadné výbežky biocentra však pretína výhľadová trasa obchvatového systému mesta.

Regionálne biocentrum Príboj

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. V dotyku s biocentrom však prebieha trasa obchvatového systému mesta (rýchlostná cesta R1).

Regionálne biocentrum Majerská jelšina

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií. Prakticky v dotyku so severným okrajom lokality však navrhuje ÚPN mesta mestskú komunikáciu funkčnej triedy B2.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky I

Na území regionálneho biocentra nie sú v návrhovom období ÚPN mesta do r. 2025 navrhované rozvojové funkčné plochy ani nové trasy komunikácií.

Regionálne biocentrum Malachovské lúky II (USES-B22)

V strednej a západnej časti RBc dochádza ku kolízii vyznačeného RBc a navrhovanej zástavby rodinnými domami (OS Nad Stupami a OS Pršianska terasa – Vlčia jama) vrátane navrhovanej mestskej komunikácie funkčnej triedy B2.

ÚPN mesta v tomto prípade preberá ZaD ÚPN-A Banská Bystrica – XXXI.etapa, Pršianska terasa - Stupy, Sklady, Vlčia Jama, Piesky, schválené dňa 24.6.2008 uzn. Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 227/2008-MSZ (VZN č. 12/2008 s platnosťou od 1.8.2008) v znení následných zmien a doplnkov. Táto ÚPD bola schválená aj orgánmi ŠOP.

Opatrenia: Zmierňujúce opatrenia sú irelevantné, treba zosúladiť obe schválené dokumentácie a odstrániť rozpor medzi nimi.

B.12.3.2.3. Biokoridor nadregionálneho významu Vodný tok Hron

Hydricko-terestrický biokoridor Hrona má v použitých podkladoch rozdielnu šírku. Aktualizovaný RÚSES podľa skutočného pôsobenia, v zastavanom území najbližšie okolie toku, v extraviláne cca 500 m. MÚSES udáva šírku v sídle najmenej 200 m a v krajine najmenej 500 m. V zastavanom území mesta je vo viacerých úsekoch zúžená šírka biokoridoru Hrona na šírku samotného vodného toku. ÚPN mesta návrhom rozvoja funkčných plôch výrazne zužuje biokoridor najmä v časti mesta VII Majer v cca 1 km dlhom úseku a v južnej časti územia Banskej Bystrice doň predovšetkým návrhom rozvoja funkčných plôch a komunikácií zasahuje v úseku dlhom cca 600 m.

Do priestoru biokoridoru vymedzeného v RÚSES zasahujú na území mesta Banská Bystrica nasledovné jestvujúce alebo do roku 2025 navrhované funkčné plochy a komunikácie:

- v ČM XV Šalková:
 - jestvujúce plochy bývania (USES-B1/S) a športu (USES-R2/S),
 - navrhované plochy priemyselného parku a jeho vybavenia (USES-P1), rekreácie a športu (USES-R3), komunikácie funkčnej triedy B2, C2 a C3 (USES-D2), pešie lávky cez Hron (USES-D8),
- v ČM VII Majer:
 - navrhovaný vonkajší mestský okruh s cestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (USES-D1),
- v ČM I Banská Bystrica:
 - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3), vodohospodárskych stavieb (USES-T1), vonkajší mestský okruh s cestnou komunikáciou funkčnej triedy B2 (USES-D1) vrátane nového mosta cez Hron na hranici s ČM VII Majer (USES-D3), nový most pre peších cez Hron v priestore Zimného štadióna (USES-D8) a viaceré pešie lávky cez Hron (USES-D8),
 - výhľadové vodné plochy v priestore pod Smrečinou,
- v ČM IX Radvaň:
 - jestvujúca železničná trať č. 170 s navrhovaným zdvojnásobením (USES-D9),
 - navrhovaná trasa vonkajšieho dopravného okruhu vo funkčnej triede B2 (USES-D1) vrátane doplnujúceho mosta cez Hron na bočnej vetve križovatky R1 – MK funkčnej triedy B2 (USES-D3), viaceré pešie lávky cez Hron (USES-D8) a navrhované plochy vodohospodárskych stavieb (USES-T1),
- v ČM V Kráľová:
 - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3),
- v ČM VI Kremnička:
 - jestvujúce plochy športu (USES-R2/S),
 - navrhované plochy občianskeho vybavenia (USES-O1), športu (USES-R3), verejnej zelene (USES-Z3),
- v ČM II Iliáš:
 - jestvujúce plochy bývania (USES-B1/S),
 - navrhované plochy verejnej zelene (USES-Z3), rekreácie a športu (USES-R3), viaceré cestné komunikácie funkčnej triedy C2 vrátane nových mostov cez Hron (USES-D4) a C3 (USES-D5).

Týmto sa zmenší záplavové územie, čo môže počas povodní zvýrazniť problémy v nižších úsekoch (v meste). Možno tu očakávať zatápanie priestorov pod úrovňou terajšieho terénu a v extrémnych situáciách aj celého alúvia, čo bude zrejme stupňovať požiadavky na finančne náročnú protipovodňovú ochranu. Pokiaľ by mal biokoridor Hrona fungovať uspokojivo, mala by byť podľa MÚSES zabezpečená jeho vymedzená šírka proti antropogénnym zásahom).

Opatrenia:

- **Rešpektovať sprievodnú vegetáciu Hrona (pri stavbe ochrannej hrádze ju podľa možnosti neodstraňovať ani nepoškodzovať), vo vymedzenom koridore zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby, požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD, resp. pri realizácii ešte prehodnotiť rozsah navrhovaného priemyselného parku.**

- **Trasy komunikácií pri spracovaní podrobnejšej dokumentácie posunúť čo najďalej od rieky Hron a čo najbližšie k súčasne zastavanému územiu.**
- **Vzhľadom na nevyhnutnosť realizácie premostení pre vytvorenie fungujúceho dopravného systému mesta, technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.**

B.12.3.2.4. Biokoridory regionálneho významu

Miestny územný systém ekologickej stability k. ú. Banskej Bystrice stanovuje šírku biokoridoru regionálneho významu v sídle najmenej 100 m a v krajine najmenej 200 m. Podobne ako v prípade Hrona je v zastavanom území mesta aj šírka oboch biokoridorov regionálneho významu vo viacerých úsekoch redukovaná na šírku samotného vodného toku. Len výnimočne dosahujú požadovanú šírku.

Ohrozujúcimi prvkami sú zahusťovanie a intenzifikácia zástavby, ktoré nie sú predmetom riešenia ÚPN a využívajú sa na ne predovšetkým plochy porastené vegetáciou, a to ako menej hodnotnou synantropnou, tak i hodnotnou prirodzenou alebo okrasnou parkovou.

Biokoridor regionálneho významu Starohorský potok (USES-B2/S, USES-D10/S)

Biokoridor sa dotýka len okrajovej zástavby na hraniciach mesta Banská Bystrica. V jeho priestore sa v súčasnosti nachádzajú len menšie plochy bývania a dopravy, ÚPN mesta v ňom okrem jestvujúcich plôch počíta len so sprievodnou zeleňou komunikácií s primárnou izolačnou a ochrannou funkciou.

Opatrenia: Biokoridor rešpektovať, realizovať izolačnú a ochrannú zeleň v zmysle ÚPN mesta, nepripustiť ďalšiu zástavbu pozdĺž potoka.

Biokoridor regionálneho významu Bystrica (USES-B3/S, USES-O2, USES-O3)

Prakticky od vstupu do k. ú. Banskej Bystrice je už v súčasnosti obostavaný, intenzita zástavby (bývanie, občianske vybavenie, výroba) sa stupňuje smerom k centru. Postupne sa zastavujú voľné miesta v jeho blízkosti (Hušták). Návrh ÚPN predpokladá po jeho stranách najmä funkčnú prestavbu doterajšieho areálu Slovenky. V strednej časti križujú biokoridor dopravné stavby, a to: severný obchvat rýchlostnej cesty R1 a preložka cesty III/06634 Kostiviarska – Sásová – Kynceľová.

Opatrenia:

- **Biokoridor rešpektovať, realizovať ochrannú a rekreačnú zeleň v zmysle ÚPN mesta, nepripustiť ďalšie zahusťovanie zástavby pozdĺž potoka.**
- **V návrhu prestavby areálu Slovenky a pri výstavbe ďalších navrhovaných plôch zabezpečiť v páse okolo biokoridoru vyšší koeficient zelene a upraviť charakter zástavby tak, aby zohľadnil nezastupiteľné miesto biokoridoru v štruktúre mesta.**

B.12.3.2.5. Biokoridory miestneho významu

Miestny územný systém ekologickej stability k. ú. Banskej Bystrice stanovuje šírku biokoridoru miestneho významu v sídle najmenej 50 m a v krajine najmenej 100 m. Podobne ako v prípade biokoridorov vyššieho významu je v zastavanom území mesta aj šírka miestnych biokoridorov prevažne redukovaná na šírku samotného vodného toku, niektoré sú dokonca prekryté.

Biokoridory miestneho významu, ktoré nie sú v kolízii s funkciami navrhovanými v ÚPN mesta do roku 2025:

- 4 Dolina Veľkého Plavna,
- 5 Dolina Malého Plavna (BK v kolízii len s výhľadovým obchvatovým systémom mesta),
- 7 Mičinské údolie (Bk v kolízii len so súčasne zastavanými stabilizovanými plochami s čiastočnou výhľadovou transformáciou na plochy občianskeho vybavenia),
- 8 Doliny,
- 9 Iľiašská dolina (Bk v kolízii len so súčasne zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku, v strednom a hornom úseku s výhľadovými plochami bývania, občianskeho vybavenia, športu, verejnej zelene a trasami miestnych komunikácií v OS Iľiaš),

- 10 Dolina Pod Dedovec (biokoridor v kolízii len s výhľadovou malou vodnou nádržou Stráž, ktorá bude bariérou pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie), vo výhľade aj v kolízii s trasami miestnych komunikácií v OS Iliáš),
- 15 Dolina Lelekovo,
- 16 Dolina Starohorského potoka (pozri RBk Starohorský potok),
- 17 Chotárna dolina,
- 18 Vozná dolina (Bk v kolízii len so súčasnou železničnou traťou č.170 v dolnom úseku),
- 19 Dolina Pod hrable,
- 21 Banská dolina (Bk v kolízii len so súčasnou miestnou komunikáciou f.tr. B3, cesta III/059003 do Španej doliny),
- 22 Sásovská dolina (Bk v kolízii len v strednom úseku s výhľadovým suchým poldrom Grunty, ktorý môže byť bariérou pre vodnú biotu),
- 24 Dolina Pod Baranovo (Bk v kolízii len so súčasnou železničnou traťou č.170 v dolnom úseku),
- 28 Údolie Dolného Cigarova (Bk v kolízii len so súčasnými zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku),
- 29 Údolie Horného Cigarova,
- 34 Dolina Uňadovo,
- 35 Dolina Stará Siatina,
- 36 Dolina Jazvečia,
- 37 Dolina Drieňová,
- 38 Dolina Mokrú,
- 39 Dolina Kopanice,
- 40 Dolina Riečanky (Bk v kolízii len so súčasnou cestou II/578 v dolnom úseku),
- 42 Dolina Múťňanského potoka (Bk v kolízii len so súčasnými menšími zastavanými stabilizovanými plochami v dolnom úseku),
- 43 Dolina Pod Soliská,
- 51 Dolina Pod Kopanicami (Bk len v dolnom úseku v dotyku so súčasnou stabilizovanou plochou rekreácie a športu).

Biokoridory miestneho významu, ktorých krátke úseky v dolnej časti sú ovplyvňované súčasnou zástavbou a je možnosť negatívneho pôsobenia intenzifikácie zástavby:

- 20 Dolina Pod Homolu (USES-B4/S),
- 22 Sásovská dolina (USES-R9/S)
- 23 Dolina Pod Včelinec (USES-P2/S),
- 25 Dolina Podbaranovo (USES-B5/S),
- 30 Hlboká dolina (USES-B6/S),
- 31 Dolina Duliarovo (USES-R4/S, USES-B7/S),
- 32 Dolina Hámorská (USES-R5/S),

Opatrenia: Biokoridory rešpektovať, nepripustiť intenzifikáciu zástavby vo vymedzenom biokoridore.

Biokoridory miestneho významu, ktoré sú negatívne ovplyvňované súčasnou zástavbou a je možnosť negatívneho pôsobenia intenzifikácie zástavby (ÚPN mesta s ňou počíta len na základe predtým schválenej ÚPD, resp. s ňou vôbec nepočíta):

- 2 Dolina Tajovského potoka – dolný úsek je v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou (USES-BO8/S), časť stredného úseku najmä obytnou zástavbou (USES-B18/S), čiastočne aj poľnohospodárskou výrobou (USES-P5/S), funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené,
- 3 Dolina Malachovského potoka – takmer celý úsek biokoridoru na území mesta je v súčasnosti znehodnotený zástavbou rodinnými (USES-B20/S) aj bytovými domami (USES-B21/S), funkcie biokoridoru sú narušené,
- 14 Dolina Rudlovského potoka – stredný a dolný úsek (čiastočne aj horný) v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené (USES-BO5/S),
- 26 Dolina Nad Strážou – horný a dolný úsek biokoridoru je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou rodinných domov (USES-B10/S),

- 33 Dolina Laskomerského potoka – dolný až stredný úsek biokoridoru v zastavanom území s funkciou rodinných domov (USES-B8/S), stredná časť s funkciou rekreácie (USES-R6/S), navyše s navrhovaným križovaním vonkajšieho mestského okruhu (USES-D11),
- 44 Skubínska dolina – dolný úsek biokoridoru v zastavanom území s funkciou rodinných domov (USES-B9/S), navyše s navrhovaným križovaním vonkajšieho mestského okruhu (USES-D12),
- 45 Dolina Uduaná, Radvanský potok – stredný a dolný úsek v súčasnosti znehodnotený polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú veľmi obmedzené (USES-BO1/S),
- 46 Dolina Pod záhradky – dolný úsek biokoridoru v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov, funkcie biokoridoru sú obmedzené (USES-B14/S),
- 47 Suchá dolina (Tulská) - dolný úsek biokoridoru je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené (USES-B12/S),
- 48 Havranská dolina – biokoridor v zastavanom území s prevládajúcou funkciou bytových domov (USES-BO2/S), funkcie biokoridoru sú obmedzené,
- 49 Dolné údolie – biokoridor v zastavanom území s polyfunkčnou zástavbou, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené (USES-BO3/S)
- 52 Dolina Podháj - stredný úsek je v zastavanom území s prevládajúcou funkciou výroby, funkcie biokoridoru sú tu veľmi obmedzené (USES-P4/S),
- 53 Dolina potoka Kremnička – stredný úsek je v zastavanom území s polyfunkčnou zástavbou (USES-BO4/S) a funkciou rekreácie a športu (USES-R7/S),
- 54 Dolina potoka Rakytovec – dolný úsek je v zastavanom území, funkcie biokoridoru sú tu do určitej miery obmedzené (USES-BO7/S),
- 55 Čierne blato – stredný úsek je v zastavanom území, funkcie biokoridoru sú tu obmedzené (USES-B17/S).

Opatrenia:

- **Biokoridory rešpektovať, nepripustiť intenzifikáciu zástavby vo vymedzenom biokoridore okrem plôch s ÚPD zóny schválenu pred realizáciou,**
- **Pri dopravných stavbách technickým riešením a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.**

Biokoridory miestneho významu, pri ktorých ÚPN mesta navrhuje plochy na urbanizáciu alebo dopravné a technické stavby, a kde je možnosť negatívneho pôsobenia navrhovanej zástavby alebo vedenia líniovej dopravnej stavby:

- 2 Dolina Tajovského potoka – v dolnom úseku biokoridoru sú navrhnuté menšie polyfunkčné plochy (USES-B19) a obmedzená intenzifikácia športovo-rekreačného areálu Štiavničky (USES-O10), výhľadové utváranie funkčných plôch so značným zastúpením verejnej zelene v priestore dnešného športového areálu Štiavničky vytvára predpoklad pre oživenie funkcie biokoridoru pri rešpektovaní jeho požiadaviek pri koncipovaní tejto zelene,
- 6 Dolina Mólčanského potoka – v dolnom úseku biokoridoru miestneho významu je v dotyku s Bk navrhnutá funkcia rekreácie a športu (USES-R8), výhľadovo s priliehajúcimi plochami zimných športov, ale v úseku priliehajúcom k NRBk Hron aj výhľadová funkcia občianskeho vybavenia, čo môže znamenať jeho znehodnotenie až stratu funkcie v tomto úseku,
- 12 Dolina nad cementárňou (biokoridor v dolnom úseku v čiastočnej kolízii, resp. dotyku s navrhovanými plochami občianskeho vybavenia (USES-O11) a výroby (USES-P6)
- 13 Dolina Nemčianskeho potoka – v dolnom úseku biokoridoru severný obchvat rýchlostnej cesty R1 (USES-D13), navrhovaný vonkajší mestský okruh f.tr. B2 (USES-D14), občianske vybavenie (USES-O5),
- 14 Dolina Rudlovského potoka – v hornom úseku navrhovaná plocha športu v dotyku (USES-O6), v ČM XI Rudlová v biokoridore výhľadovo uvažovaná miestna komunikácia funkčnej triedy B2 s dĺžkou cca 600 m,
- 26 Dolina Nad Strážou – v strednom úseku navrhované plochy bývania a občianskeho vybavenia – Roháčovo 1-4, Pieskovňa 1 a 2, Na plaváreň 1 a 2 (USES-B11),

- občianskeho vybavenia - Za viaduktom a Stráže (USES-O7), mestská komunikácia funkčnej triedy B3 (USES-D17), dôsledkom výstavby budú veľmi obmedzené funkcie biokoridoru,
- 27 Dolina Košiarkeho potoka – jedna z vetiev horného úseku Bk je dotknutá navrhovaným rozšírením dobývacieho priestoru Uľanka – Harmančok (USES-T2),
 - 41 Dolina Farebného potoka – biokoridor na 3 miestach (z toho raz na území obce Králiky – mimo riešené územie) pretína navrhovaná rekreačná mestská komunikácia funkčnej triedy B2 Malachov – Králiky (USES-D18),
 - 45 Dolina Uduená - Radvanský potok – v dolnom úseku biokoridoru navrhovaná polyfunkčná zástavba bytových domov a občianskeho vybavenia na Nám. L.Štúra (USES-BO6) a okružná križovatka na miestnej komunikácii f.tr. B2 (USES-D19), v hornej časti biokoridoru navrhovaná botanická záhrada (USES-Z4), rekreačno-športová plocha (USES-R10) a 2 navrhované malé vodné nádrže Uduená 1 a 2 (USES-V4), ako aj suchý polder Oremburská v dotyku (USES-V5), ktoré budú bariérou pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie),
 - 46 Dolina Pod záhradky – ÚPN mesta navrhuje v strednom úseku biokoridoru plochy bývania - OS Moskovská - Pod vŕškami, Fončorda – Za Moskovskou (USES-B13), kde je možnosť negatívneho pôsobenia navrhovanej zástavby,
 - 50 Dolina Pod Flosom – ÚPN mesta navrhuje v dolnom úseku biokoridoru malú vodnú nádrž Uduená 3 (USES-V4), ktorá bude bariérou pre vodnú biotu (obmedzenie funkcie),
 - 52 Dolina Podháj - navrhované doplnenie zástavby plochami občianskeho vybavenia (USES-O8) zvýši negatívne vplyvy, v hornom úseku navrhovaná funkcia bývania – OS Piesky 2 (USES-B15),
 - 54 Dolina potoka Rakytovec – navrhované plochy bývania (USES-B16) a občianskeho vybavenia (USES-O9) v dotyku s biokoridorom, ako aj nová mestská komunikácia f.tr. B2 (USES-D20) pretínajúca biokoridor, zvýšia negatívne vplyvy,
 - 55 Čierne blato – v dolnom úseku navrhované polyfunkčné plochy občianskeho vybavenia a výroby - Horné lúky a Čierne blato (USES-O8). v strednom úseku plochy bývania v návrhu– OS Rakytovec – východ a OS Dolné lúky1 (USES-B23), ako aj nová mestská komunikácia f.tr. B2 (USES-D21).

Opatrenia:

- **V prípade biokoridoru č. 2 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD alebo v PD ho zahrnúť do plôch bývania ako organickú súčasť (zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).**
- **V prípade biokoridoru č. 6 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD ho zahrnúť do plôch športu ako organickú súčasť (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).**
- **V prípade biokoridoru č. 12 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v cca 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, navrhnuť voľnejší charakter zástavby, a pod.).**
- **V prípade biokoridoru č. 13 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.).**
- **V prípade biokoridoru č. 14 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.), v projekte a pri realizácii dopravnej stavby projektom krajinných úprav, technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.**
- **V prípade biokoridoru č. 26 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD, v projekte a pri realizácii dopravnej stavby krajinnými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru.**
- **V prípade biokoridoru č. 27 organizovať ťažbu tak, aby nedošlo k narušeniu funkcií biokoridoru.**
- **V prípade biokoridoru č. 41 navrhnuť technológiu výstavby komunikácie minimálne narúšajúcu funkciu biokoridoru.**
- **V prípade biokoridoru č. 45 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (MVN a suchý polder realizovať v súlade s požiadavkami ochrany prírody), alebo v aktualizácii MÚSES prehodnotiť jeho zaradenie medzi biokoridory.**
- **V prípade biokoridoru č. 46 tento rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie, v detailnejšej ÚPD ho zahrnúť do plôch bývania ako organickú súčasť (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koeficient zelene, upraviť charakter zástavby a pod.).**

- **V prípade biokoridoru č. 50 realizovať MVN v súlade s požiadavkami ochrany prírody.**
- **V prípade biokoridoru č. 52 tento pri dostavbe v území rešpektovať, tak aby boli zabezpečené jeho funkcie (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, požiadavku zohľadniť v detailnejšej ÚPD).**
- **V prípade biokoridoru č. 54 tento rešpektovať v súčasnom rozsahu, resp. podľa ÚPN mesta. Pri realizácii dopravnej stavby technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.**
- **V prípade biokoridoru č. 55 zabezpečiť jeho funkcie v návrhu detailnejšej ÚPD (v 50 m páse zabezpečiť vyšší koef.zelene, upraviť charakter zástavby, a pod.). Pri realizácii dopravnej stavby technickými úpravami a technológiou výstavby v maximálnej miere rešpektovať funkciu biokoridoru a zabezpečiť jeho funkcie.**

B.12.3.2.6. Genofondovo významné lokality (podľa Aktualizácie RÚSES)

S navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 nie je v kolízii ani jedna z nasledovných genofondovo významných lokalít na území mesta Banská Bystrica:

- G4 - Uľanka – Pod končítym,
- G5 - Uľanka – nad tunelom,
- G6 - Uľanka – horná lúka,
- G7 - Uľanka – dolná lúka,
- G8 - Uľanka – Banské,
- G11 - Jakub mimo CHA
- G12 - Jakub CHA 1,
- G13 - Jakub CHA 2,
- G14 - Jakub CHA 3,
- G15 - Jakub CHA 4,
- G16 - Jakub CHA 5,
- G17 - Jakub Baranovo Rovne,
- G18 - Baranovo pod vedením,
- G19 - Bučičie,
- G65 – Selce – skládka TKO.

B.12.3.2.7. Ekologicky významné segmenty

S navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 nie je v kolízii ani jeden z nasledovných ekologicky významných segmentov na území mesta Banská Bystrica podľa aktualizácie RÚSES:

- E2m - Suchý vrch,
- E4o - Malachov - Flos,
- E5m - Lažtek,
- E6o - Pršianska terasa.

V kolízii s navrhovaným rozvojom mesta do r. 2025 sú nasledovné ekologicky významné segmenty na území mesta Banská Bystrica podľa aktualizácie RÚSES:

- E1m - Pod Vyhnatovou (EVS-R1, EVS-R2, EVS-V1, EVS-L1),
ÚPN mesta na časti jeho územia, ktoré zasahuje do územia mesta Banská Bystrica okrem jestvujúcich plôch počíta s rozšírením plôch a zariadení pre zimné športy v lokalite Králiky - Tajchy a v tej istej lokalite s rozšírením športovo-rekreačných plôch a malou vodnou nádržou (v súlade so schválenými ZaD ÚPN-A Banská Bystrica - XII. etapa, lokalita č.147: Centrum rekreácie a CR Banská Bystrica - Králiky) v znení zmien a doplnkov. Na časti EVS sa nachádza aj lesopark, z ktorého rozšírením v rámci EVS uvažuje ÚPN mesta do r. 2025.

Opatrenia:

- *Pri realizácii športovo-rekreačných plôch rešpektovať špecifikum ekologicky významného segmentu, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť územné rozvrhnutie (výstavba objektov len v území mimo EVS, hodnotné časti v projekte a pri realizácii aj fyzicky chrániť a pod.).*
 - *Pri vytváraní vodnej plochy rešpektovať požiadavky orgánov ochrany prírody.*
 - *V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.*
- E7o - Urpín (EVS-O1, EVS-O2, EVS-R3, EVS-L2/S)

ÚPN mesta na jeho území počíta s jednou väčšou a jednou menšou plochou občianskeho vybavenia (plochou doplnkového občianskeho vybavenia lesoparku západne od vodojemu Urpín a plochou vrcholovej stanice lanovky od ESC), ako aj dvoma športovo-rekreačnými plochami. Celý EVS sa nachádza na súčasnej ploche mestského rekreačného lesa / lesoparku, časť Urpín.

Opatrenia:

- *Požiadavky orgánov ochrany prírody na ochranu EVS zohľadniť v ÚPP alebo PD areálov občianskeho vybavenia.*
- *Pri realizácii športovo-rekreačných plôch rešpektovať špecifikum ekologicky významného segmentu, vykonať biologický prieskum (vo vegetačnom období) a tomu prispôsobiť územné rozvrhnutie.*
- *V lesoparku nemeniť druhové zloženie lesa, záujmy ochrany prírody zohľadniť v projekte a štatúte lesoparku.*

Kolízie navrhovaného rozvoja mesta s ekologicky významnými segmentmi podľa MÚSES mesta Banská Bystrica nie sú po dohode s obstarávateľom v návrhu ÚPN hodnotené, nakoľko od ich identifikácie v MÚSES uplynulo vyše 15 rokov a za toto obdobie došlo v týchto prvkoch k výrazným zmenám a strate ekologických hodnôt.

Ekologicky významné segmenty podľa pôvodného vymedzenia v MÚSES sú však vyznačené v grafickej časti ÚPN mesta (výkres č. 6b – Ochrana prírody a tvorba krajiny) v M 1:10.000.

*

Pri aktualizácii MÚSES odporúča ÚPN mesta prehodnotiť ako ekologicky významné segmenty (EVS), tak aj ekologicky významné lokality (EVL).